

TAU

list franjevačke
mladeži

Sretan Božić

i

Nova godina!

BROJ 5 GODINA VI. PROSINAC 1998. CIJEVNA GLAVNA

FRAMAFEST '98

**PLAVI
TELEFON**

TEMA BROJA: SAMOUBOJSTVO

Želiš li loviti ljude, moraš na udici staviti svoje srce; jedino će tada zagristi.

Krik urednika!

Do "čitanja".

Dario Brigić

4 Tema broja

Samoubojstvo

8 Reportaža

Plavi telefon

12 Intervju/ispovijest

U potrazi za životom

14 Vijesti o Frami**20 Reportaža**

Framafest '98

22 Razotkrivanje

Crkva ujedinjenja

25 Humor**26 Riječ teologa**

Dr. Tomislav Ivančić

28 Aktualno

Kolokvij o pastoralu
mladih

30 Riječ psihologa

Obitelj i mladi

32 Recenzija

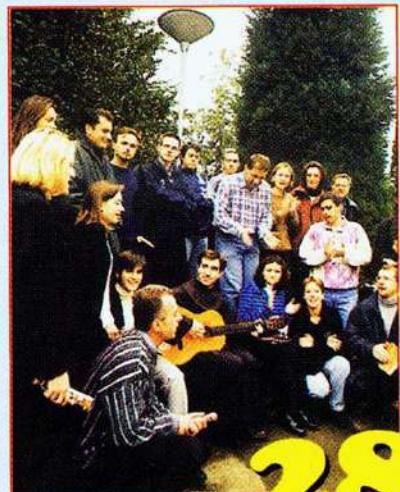
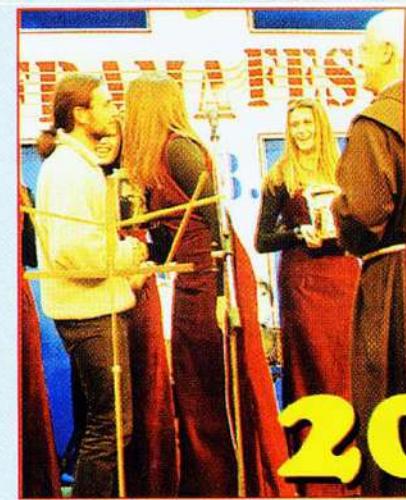
Paulo Coelho

33 Poezija**34 Ususret**

Što mi znači Božić

36 Živi svijet oko nas

Simboli

38 Jeste li znali...**TAU - LIST FRANJEVAČKE MLADEŽI**

List izdaje: Nacionalna središnjica Franjevačke mlađeži

List uređuje: Novinska agencija FRAME

Glavni i odgovorni urednik: Dario Brigić

Zamjenik glavnog urednika: Igor Kanižaj, Grafički urednik: Ivan Jengić, Urednik fotografije: Mario Miloš

Suradnici: Ana Kršinić, fra Leonardo Kovačević, Gorana Bukša, Ivana Hanaček, Ivana Belušić, Lidija Mile, Danijel Maljur, Marina Damjanović, Zorana Perinčić, Davor Mavrić, Goran Friedrich, Marija Magdić, Mirjana Tirić, Marija Nadilo, Magdalena Katić, Renata Curić, Siniša Pucić, Nina Pavlović, Andreja Križanić, Dragica Jengić, fra Darko Tepert, Alenka Golubić, Marija Kilić, Ilijana Mandić, Fabijan Kale, Ivana Stiperski, Helena Salopek, Ivan Uremović, Danko Ivošević, Renato Matić

Lektor: fra Krunoslav Kocijan, Unos teksta: Marija Magdić

Adresa uredništva: Kaptol 9, 10 000 Zagreb, Hrvatska, Tel./fax: 01/481-48-24, E-mail: frama.centar@ofm.hr

Broj žiro računa: 30105-678-106622

Broj deviznog žiro računa (kod Privredne banke Zagreb d.d.): 70310VAL-5782800-558443 (za Udrugu Franjevački pokret)

Pretplata: Godišnja pretplata za 5 brojeva za Hrvatsku iznosi 30 Kn, za B i H 8,75 DM (30 Kn), za inozemstvo 12,5 DM

Rukopisi i fotografije vraćaju se u dogовору s uredništvom.

Priprema i tisk: Offset - Markulin / Lukavec

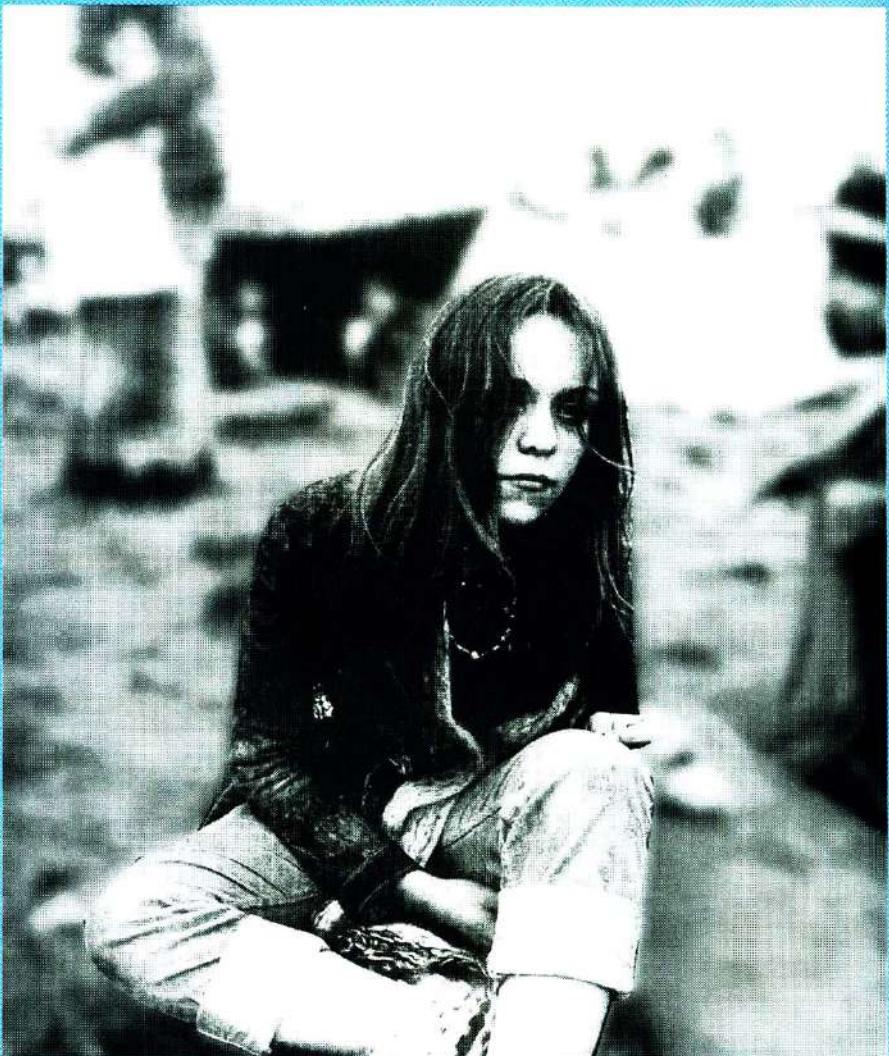
PRIČA O SIZIFU KRŠĆANINU

Egzistencijalno-filozofski i kršćanski pogled na suicid

Piše: Leonardo Kovačević

Ono što misli Prometej nakon što mu je zacijelila jetra a na vidiku su već one iste ptice grabežljivice koje će mu je ponovo prokljucati ili Sizif doguravši kamen na vrh brda a on već lagano klizi prema dolje slika je vječne ljudske drame, odnosno svakog pojedinca kojeg svakim novim jutarnjim budenjem čekaju gotovo isti problemi i sivilo. Oba gore navedena mitska lika htjeli su nešto više pa su krali od bogova tj. uzimali što zaista nije za njih ili im se pak izričito usprotivili pa su na kraju ostali spleteni u mrežu životnog apsurda. Tako Camus u svom "Mitu o Sizifu" postavlja jedno vrlo veliko pitanje: "Da li apsurdnost zahtjeva bijeg od nje same jedino pomoću nade i samoubojstva?". Za Camusa je pitanje samoubojstva temeljno filozosko pitanje i zaista je opravданo pitati kako se suočiti s uobičajenom životnom mučninom s kojom se susreće baš svaki čovjek pa i

Očito je sve manje ljudi koji su se kadri hrvati s tzv. sivilom života koji je zapravo hrpa raznih okolnosti, dogadaja, raspoloženja ljudi i još kojekakvih sitnica kojima dopuštamo da manipuliraju našim 'krhkim' bićima. Poanta je svega da svaki pojedinac kroji te okolnosti te pojedinčev i najmanji pomak malim prstom može utjecati i stvarati svenkupni pozitivni naboј.

kršćanin te koga smatrati odgovornim za ovaj metež. Sartre je već davno kroz svoga Oresta iz drame Muhe optužio bogove da ga ostave na miru jer "ja sam svoja sloboda! Čim si me stvorio prestao sam pripadati tebi!". Ipak, Sartre, lišivši se 'bogova', ostaje i dalje prazan, nesretan, "osuden na slobodu". Pitanje samoubojstva i dalje ostaje temeljno pitanje štoviše sada potkrjepljeno nemilosrdnom i poraznom statistikom tj. sve većim brojem samoubojstava. Camus još kaže da onaj koji se želi ubiti ili život nije shvatio ili ga je život nadmašio. Čini se da je ipak više ovo drugo nego prvo. Očito je sve manje ljudi koji su se kadri hrvati s tzv. sivilom života koji je zapravo hrpa raznih okolnosti, dogadaja,

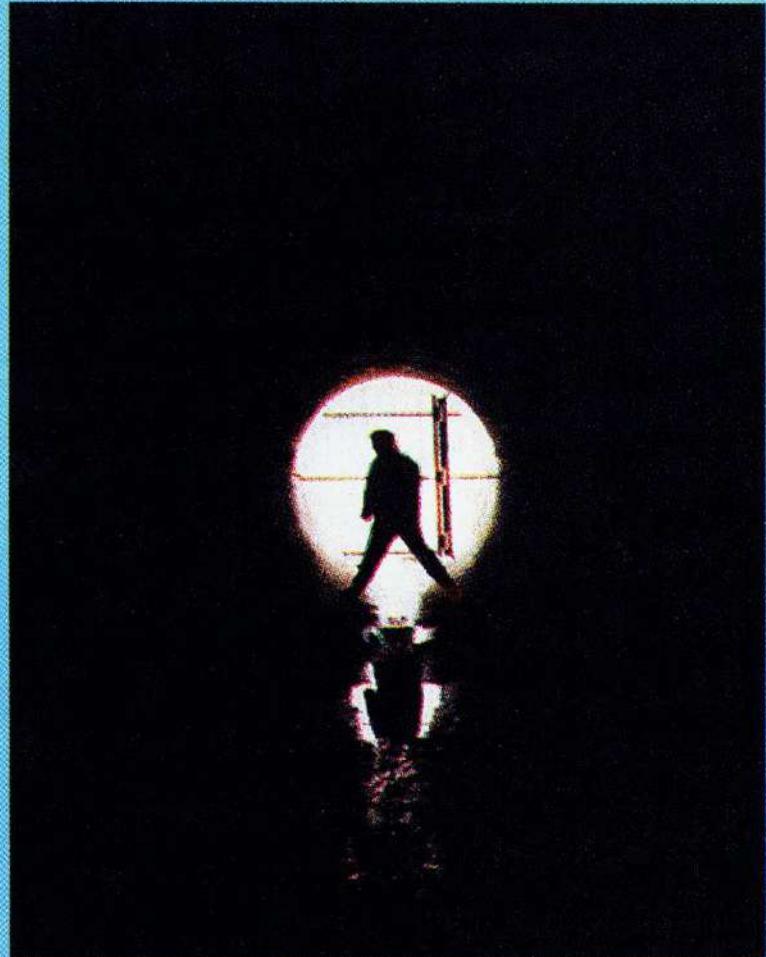
Kako je moguće da se velika većina Hrvata koji se deklariraju kao pri-padnici katoličke vjere kojoj je osnova život u nadi ujedno ne preslikava isto tako ozračje u društvo? Ili smo pak i sami ostali prazni. Pitanje se posebno dobro uklapa u ovo adventsko vrijeme kada bi svi trebali napeto pogledom smjerati i svesrdno se pripremati za veleblagdan Božić. Upravo na ovaj dan Bog uzima našu krhkku ljudsku put ukazujući upravo na njezinu ne-krhkost tj. na njezinu izvanrednu snagu koju nam valja shvatiti kao najveći dar. A darovi se dakako ne odbijaju, a još manje vraćaju.

raspoloženja ljudi i još kojekakvih sitnica kojima dopuštamo da manipuliraju našim 'krhkim' bićima. Poanta je svega da svaki pojedinac kroji te okolnosti te pojedinčev i najmanji pomak malim prstom može utjecati i stvarati sveukupni pozitivni naboј. Još je čini mi se Epikur rekao da se čovjek nikad ne boji samih stvari nego svoga mišljenja tj. predrasuda o tim stvarima. Ispada na kraju da smo sami sebi krivi tj. rješenje je u nama samima što naravno nije nikakva tajna niti topla voda te onaj famozni natpis na Delfijskom proročištu: Upoznaj samoga sebe, u našoj tehnološkoj civilizaciji još više dobiva na snazi. Ovom slučaju imamo i od Nietzschea štогод naučiti (premda su kršćani, posebno oni stariji strašno alergični na njega)

kada nas uči nadilaziti okolnosti tj. ne dopustiti zbilji izvan tebe da tobom manipulira nego je pokoriti, držeći do svog čovještva, naravno ne na račun drugoga, a povijest je pokazala kako završavaju oni koji to rade i na račun Boga. Ovom slučaju, i onaj Camusov Sizif koji počinje više držati do onoga što ima nego lupati glavom zbog onoga što nema, postaje sretan čovjek. Važan je napose okret od on one Sartreove ideje - "L'inferne, ce les autres!", tj. Pakao -to je drugi (čovjek).

Božje učorjećenje - osmišljenje ljudske egzistencije

Prenesemo li problem u naš suvremeniji kontekst, neizbjježno mi se nameće pitanje kako je moguće da se preko 95% stanovništva u Hrvatskoj deklarira kršćanima, a u crnim kronikama dnevnih novina gotovo svaki dan nailazimo na obavijesti samoubojstava od šesnaestogodišnjaka pa čak do sedamdesetogodišnjaka? Kako je moguće da jedna takva ogromna većina pripada vjeri kojoj je osnova život u nadi ujedno ne preslikava isto tako ozračje u društvo? Ili smo pak i sami ostali prazni. Pitanje se posebno dobro uklapa u ovo adventsko vrijeme kada bi svi trebali napeto pogledom smjerati i svesrdno se pripremati za veleblagdan Božić. Upravo na ovaj dan Bog uzima našu krhkku ljudsku put ukazujući upravo na njezinu ne-krhkost tj. na njezinu izvanrednu snagu koju nam valja shvatiti kao najveći dar. A darovi se dakako ne odbijaju, a još manje vraćaju.

TKO JE POVUKAO OBARAĆ

Sociološki pogled na fenomen samoubojstva

Piše: Renato Matić

Pisati o nekom društvenom fenomenu na znanstveno održiv, tj. ozbiljan način nije ni najmanje jednostavno, ne toliko zbog opsega pripreme i prikupljanja podataka koji se moraju čvrsto utemeljiti, prihvatljivo prikazati, dokazati i argumentima zaštitići stav, koliko zbog činjenice da je samo vrlo mali dio stvarnosti mjerljiv i da mjerni instrumenti unutar mjerenog fenomena zahvaćaju vrlo ograničeno područje, te da ni taj ograničeni dio ne mogu potpuno izmjeriti i objasniti na cijelovit način.

Tako je i s pisanjem o samoubojstvu. Ipak se može reći kako znanstvenici svih profila uporno, marljivo i krajnje iscrpljeno nastoje pristupiti tom fenomenu i konačno ponuditi konkretna objašnjenja pravih uzroka.

Osobni razlozi i društveni utjecaji

Jedno od glavnih poluga unutar opće znanstvene tradicije, a posebno sociološke, predstavlja djelo velikog francuskog društvenog analitičara, Emila

Durkheima. Sociološka studija *Le Suicide* (O samoubojstvu), koju je objavio 1897. godine, pokazuje kako samoubojstvu nije moguće cijelovito pristupiti ako se promatra navlastito kao individualni čin. Nezaobilazna je istina da iza svakog slučaja stoji posve nedokučiva osobna drama, dugotrajan, često nevidljiv rast uzroka i potpuno nepredvidiv povod samog čina, ali postoji i nešto što ljudske osobne postupke iznimno jasno zacrtava i usmjerava ih u sasvim suprotnom pravcu od onoga što se da zaključiti temeljem individualizira-

nog pristupa. To nešto zove se društvo, a s njim pojedinac tijekom življenja spleće često nedokučiv niz međuutjecaja. Taj niz Durkheim naziva solidarnošću, pa što je osobna integracija unutar društva jača, mnogo je manja vjerojatnost da će pojedinac pristupiti potpuno osobnom pokušaju tješenja situacije, pa tako i samoubojstvu. Naime, može osoba u nekom životnom trenutku, na prvi pogled, potpuno propasti, primjerice poslovno izgubiti sve što ima, doživjeti nekakvu tragediju i sl., ali ako su osobne veze sa zajednicom toliko čvrste da

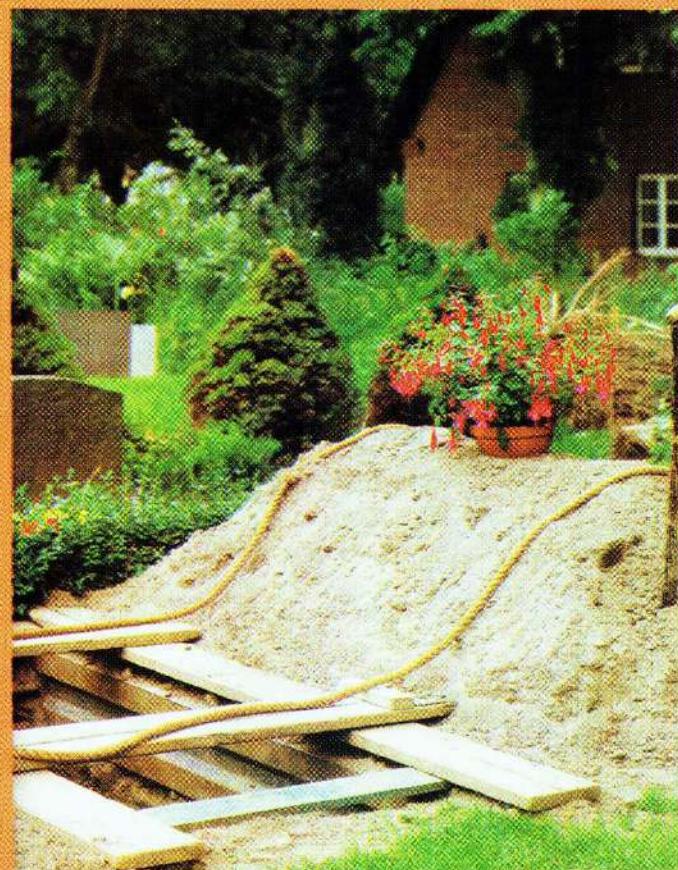
- POJEDINAC ILI DRUŠTVO?

uvijekiza sebe osjeća njezinu podršku i pomoć, odluka na očajnički korak bit će manje vjerojatna, nego ondje gdje su te veze slabe, pa se osoba može osjećati potpuno ostavljenom i izgubljenom.

Stopa samoubojstava u različitim religijama

Zanimljivo je također vidjeti kako Durkheim u svojim analizama uočava razlike u stopi samoubojstava između društava s obzirom na njihov religiozni karakter. Tako najmanju stopu samoubojstava primjećuje u židovskim zajednicama, jer je u njima stupanj osobne uključenosti u zajednicu najviši, a potom slijede katoličke zajednice, s nešto nižom razinom socijalne integracije. Stopa samoubojstava značajno raste među protestantima, zbog veće društvene izoliranosti, a posebno je naglašena tamo gdje je dominantno prisutan ateizam, po ovoj logici, iz potpuno jasnih razloga.

Samoubojstvo koje se događa u društвима s nižim stupnjem integracije Durkheim naziva egoističkim, ali postoji i suprotno djelovanje integracije, kada je ona izražena na takav način da čovjek vlastiti neuspјeh tumači izdajom svoje šire zajednice, pa je samoubojstvo (u ovom

slučaju *altruističko*) jedini častan izlaz. Još jedan čimbenik posebno vidljivo utječe na društvenu pojavnost samoubojstava, a to je stupanj socijalne regulacije ili jasnoće i ukorijenjenosti društvenih normi. U razdobljima društvene anomije (grč. a=ne, nomos=zakon), tj. bezakonja, kada je utjecaj društvenih normi toliko oslabio da pojedinac ne zna što smije a što ne smije činiti, samoubojstvo koje se javlja kao reakcija, Durkheim naziva *anomičkim*. Nasuprot ovoj situaciji, postoje okolnosti gdje je čvrstina i krutost normi upravo nepodnošljiva za pojedinca (zatvori, zarobljenički ili neki vojno obučni logori), pa samoubojstvo koje se javlja kao reakcija na takvu strukturu, Durkheim imenuje *fatalističkim*. Jasno, ni ovo, kao ni jedno drugo objašnjenje, ma kako ozbiljno zvučalo ili bilo široko prihvatljivim, ne može uzimati monopol na potpuno razumijevanje samoubojstva ili nekog drugog istraživanog fenomena. Baš zato je svaki ozbiljan i odgovoran pristup društvenoj stvarnosti i međusobno prožimanje mnogih disciplina jedini preduvjet davanja pravih i ozbiljnih odgovora.

PREKO IMPULSA -

Što je to Plavi telefon?

Plavi telefon je prijatelj djece, mladih i odraslih; netko tko sluša, razumije, tješi, pomaže, podržava, štiti i savjetuje. Plavi telefon namijenjen je onima koji se susreću s problemima u školi, u obitelji, u intimnom i društvenom životu, u osmišljavanju i obogaćivanju slobodnog vremena.

Brojni volonteri i stručni suradnici dio svog slobodnog vremena posvećuju svima onima koji zovu **Plavi telefon**. Svi koji imaju probleme mogu nazvati i dobiti pomoć ili će biti upućeni stručnoj osobi. Trudimo se da kroz stalnu obveznu edukaciju i superviziju naših volontera postignemo što bolju kvalitetu rada.

Nazvat ču:

- ako želim razgovarati**
- ako želim saznati**
- ako želim predložiti**
- ako se želim povjeriti**
- ako želim steći prijatelja**
- ako želim prosvjedovati**
- ako sam sam**
- ako mi se nešto dogodi**
- ako imam zdravstvenih problema**
- ako me ne razumiju**
- ako mi ne dozvoljavaju**
- ako me ne voli**
- ako me tuku**
- ako me zloupotrebljavaju**
- ako me seksualno zlostavljuju**
- ako imam problema s roditeljima**

Kako smo počeli?

Plavi telefon je uz podršku mnogih stručnjaka i nekih institucija započeo s radom 02. rujna

1991. godine. Tijekom prvih mjeseci eksperimentalnog rada okupio je brojne volontere različitih struka i stručne suradnike (*psihologe, psihijatre, liječnike, pedagoge, socijalne radnike, defektologe, pravnike i dr.*) i institucije (*Ambulanta za adolescente, Odjel za narkomaniju, Obiteljsko savjetovalište, Klinika za psihošku medicinu KBC Rebro, Centar za krizna stanja KBC Rebro, Pravna pomoć, Klinika za ženske bolesti i porode, Institut za zaštitu majki i djece, Institut za zaštitu mentalnog zdravlja djece i omladine*) koje pomažu pri rješavanju složenijih problema, koje ne možemo rješavati putem telefonske linije. Nakon svega nekoliko poziva na početku, bilo je dana kad smo primali i do dvije stotine poziva, a sada u prosjeku 30 poziva dnevno.

Tom povećanom interesu prilagodili smo i radno vrijeme, tako da Plavi telefon radi svakodnevno od 9.00 do 21.00 h, osim subotom i nedjeljom. Najveći broj poziva pristiže iz Zagreba, ali brojni pozivi dolaze iz cijele naše Domovine i BiH, pa je zbog toga Plavi telefon inicirao otvaranje podružnica u nekoliko gradova Hrvatske. Danas djeluju podružnice u Bjelovaru, Splitu i Dubrovniku.

Sredstva javnog priopćavanja svesrdno nam pomažu u popularizaciji Plavog Telefona. Od 1991. do 1998. primili smo i obradili preko 60.000 poziva. Krajem 1993. godine registrirali smo se kao Udruga građana. Postali smo potreba moderne socijalne države, uz potporu Ministarstva prosvjete i športa, Ministarstva rada i socijalne skrbi, Gradskog ureda za prosvj

PT pomaže pri rješavanju:

- problema prihodoške prirode**
- problema u intimnom i seksualnom životu**
- društvenih problema**
- obiteljskih problema**

I RODITELJ I PRIJATELJ

jetu i šport, Gradskog ureda za kulturu, Gradskog ureda za zdravstvo, rad i socijalnu skrb, Državnog zavoda za zaštitu obitelji, materinstva i mlađeži, te nekih dobrotvora. 1997. otvorili smo savjetovalište - *Otvorena vrata* sa školom za mlađe i sa školom za roditelje. To je preventivni program koji uključuje edukaciju mlađih i roditelja, predavanja, terapije, savjetovališne aktivnosti, pomoć i samopomoć za sve koji ih žele koristiti.

Kada nazvati?

Osim vikenda svaki dan od 09.00 do 21.00 h:

- ukoliko ne možeš nazvati, piši nam s tvojom povjerljivom adresom
- odgovaramo na svako pismo

PT se suočava s najvažnijim problemima u našem društvu i unatoč tome obavlja niz raznih aktivnosti: humanitarni rad, zaštita ljudskih prava, psihosocijalna pomoć, socijalna skrb, zaštita okoliša, zastupanje interesa i prava djece...

O Telefonu smo razgovarali s **Mirom Vučanovićem**, kojega su volonteri prozvali tatom Plavog telefona.

Što je bio najčešći problem od vaših prvih razgovora do danas?

Od 1991. do 1994. određeni broj poziva bio je

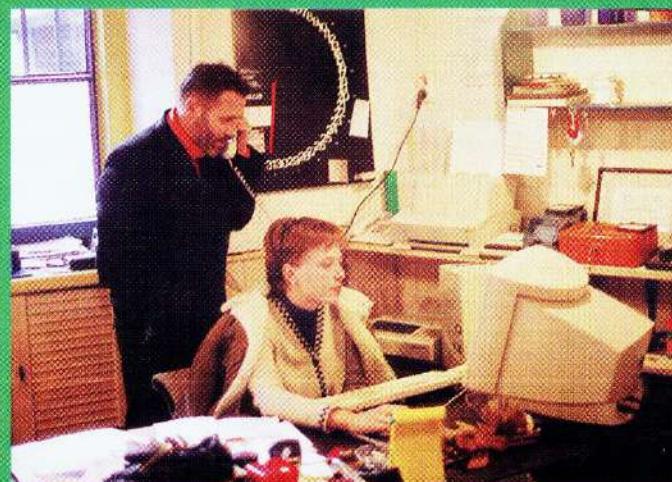

zbog dosade, slobodnog vremena, jer su svi bili u skloništima, a bili su tu i ljubavni problemi. Od '94. stvar se počela okretati. Pojavilo se sve više zlostavljanja, suicida, te smo stoga i našu

koncepciju rada morali mijenjati.

Volonteri moraju biti jake ličnosti....

Često se događalo da bi volonteri koji su primali pozive suicida, kad smo pitali kako se osjećaju,

odgovorili da su dobro, a za sedam dana na superviziji bi proplakali kao mala djeca, jer tek onda shvate što su učinili. Učinili su najljepšu stvar na svijetu, spasili su nekome život, ali tek onda su skužili što su sve prošli i napravili. To je predivan emotivan naboј koji se događa unutar grupe PT-a jer svi mi zajedno djelimo tu vrstu zadovoljstva i to je naša nagrada. Ne radimo za honorar, nego volonterski. Taj povrat - feedback daje nam snage da nastavimo dalje. Upravo sada pripremamo knjigu "Plavo srce", u kojoj se nalaze iskazi ljudi kojima smo spasili živote.

Svi trebaju imati broj Plavog telefona u blizini, jer nikada ne znate kad će vam zatrebatu.

Sposobnosti volontera....

Mi kao ljudi moramo mnogo znati o tim stvarima. Ponajprije trebamo vježbati sposobnost empatije, uživljavanja, vodenja razgovora, jer dovoljno je napraviti malu grešku pa da vam netko spusti slušalicu, a što se poslije toga dogodilo ubrzo saznamo iz Crne kronike. A da ne spominjem grižnju savjesti koja se poslije toga javlja.

Zadnja nada...

Mi smo često zadnja nada, slamka, jer onaj tko

nazove u većini slučajeva ima mogućnost da mu pomognemo, a ostali koji se ne javljaju na žalost tragično završavaju. To su strašne stvari. Činimo sve kako bismo te ljudi održali na životu: zovemo Hitnu, ustanove, čak i sami autima žurimo k njima kako bismo nešto učinili.

Tko su ti mladi ljudi koji rade kao volonteri?

Radi 47 mlađih ljudi. Svaka tri mjeseca radimo edukaciju novih volontera i sretni smo što se ljudi javljaju. A edukacija ima mnoštvo faza: realitetna terapija, test crta ličnosti, test motivacije, komunikologija, stažiranje kod mentora kroz mjesec dana, supervizije, intervize plus još nekoliko edukacija godišnje iz nekih drugih područja.

50 % volontera su studenti 3. i 4. godine socijalnog rada i psihologije, te ostali.

Tko najviše treba pomoći?

Oni koji imaju roditelje, ne biološke nego kvalitetne roditelje, njima neće trebati PT, a svi oni koji to nemaju, njima će prije ili kasnije zatrebati. Jer svi problemi uglavnom proizlaze iz narušene obitelji. Što nam ostaje? S jedne strane hoćemo biti roditelji i imati djecu, a onda ih zlostavljamo, tučemo i ubijamo jer postaju inventarni broj, a s druge strane imamo one koji imaju ljubav na kvadrat, ali Priroda im je uskratila dar da imaju djecu.

Baš zato otvorili smo savjetovalište za roditelje. Želimo ih naučiti kako da rješavaju konfliktne situacije roditelj - mlađi. Imamo i školu za mlađe, u kojoj želimo mlađe obrazovati i naučiti kako da budu emotivno puni, kako da kontroliraju agresiju.

Više nema povjerenja između djece i roditelja!

Odnos između roditelja i mlađih jako je bitan.

Miro Vučanović
"tata" Plavog telefona

Uopće nema komunikacije. Nekoliko samoubojstava dogodilo se zbog toga što su roditelji previše zahtijevali. Jedna djevojka koja ima 14 godina htjela se ubiti jer joj je otac rekao da

Imamo u prosjeku 30 poziva dnevno.

1995. u odnosu na ranije godine tri puta se povećao broj poziva zlostavljanja i suicida.

mora imati sve petice, a onda je dobila četvorku. Bojala se doći doma i suočiti se s ocem. To je bio stravičan pritisak. Njoj su roditelji nametnuli svoju volju, svoje slike iz glave i svoje šablone.

"Pusti me na miru, umoran sam", sve je češća izjava i izgovor roditelja samo zato da ne bi imali posla s djetetom. I kad se to usadi, kad ste autsajder, kad nemate osjećaj da vas netko treba, onda stvari loše krenu. Više nema povjerenja između djece i roditelja. Svatko živi svoj život. Ako već jesi nekakav biološki roditelj, tvoja je jedina zadaća biti *dobar roditelj*. Ne moraš 24 sata na dan biti s djetetom i kontrolirati svaki njegov pokret. Budi s njim dva sata, ali sadržajno i kvalitetno.

Roditelji nisu spremni prihvati istinu. "To se ne može dogoditi mojem djetu!"

A onda tom istom roditelju kaže: "Ali vaše dijete već tri godine konzumira drogu, vaše dijete krade jer je to 'in'." No, oni to ne žele prihvatiti. Kako je to moguće? To je pitanje s kojim se roditelji trebaju suočiti.

Zovu li više djevojke ili muškarci?

Od 1991. 76 % poziva primili smo od djevojaka. Muškarci manje zovu. Znači li to da oni nemaju problema? Netočno.

Muškarci su u jednoj nezavidnoj situaciji. Djevojke postaju sve agresivnije, snažnije, dominantnije, a muškarci meksi jer nose teret macho mana, koji oni nisu u stanju nositi. Jedino vođe

grupa, dok su ostali jednostavno izgubljeni. Imaju isto toliko problema, ali nemaju hrabrosti nazvati. No, u našim statistikama polako primjećujemo porast "muških" poziva i to je ohrabrujuće.

Javljuju se i roditelji, bake i djedovi. Uglavnom pretučene majke, često izbacivane iz kuće, jer ih supruzi i djeca ne prihvaćaju. Bilo je dosta problema i s onima koji su se vratili iz rata i imaju PTS (posttramski sindrom).

Tako je malo potrebno...

Roditelji djecu prisiljavaju da idu u školu u koju bi oni htjeli, a ne dopuštaju djetetu da samo odluči.

N. N., 15 godina, popila je hrpu tableta jer ima 11 jedinica i pada razred. Prije toga roditelji su je pitali kako je u školi, a ona je rekla da je sve u redu. Uopće nije voljela tu školu, lagala je roditeljima i nije našla izlaza jer je stari bio krut, a mama nije mogla doći do izražaja. Na koncu sam joj savjetovao da povrati, da uzima puno tekućine kako bi se spasila, da je svako zlo za neko dobro. I sve ono što sam joj govorio, da ostane budna, pri svijesti, da ne zaspi, da se bori, ispalo je apsolutno točno. Kad su roditelji došli i vidjeli što se dogodilo nisu čak ni

da si taj mali stvor oduzme život i koliko je malo bilo potrebno da roditelji poslušaju dijete. Na taj bi se način izbjegli svi problemi.

Zašto mladi nemaju volju za život?

Zato što ne shvaćaju da je život bogatstvo, naročito ako si se rodio "normalan". Nisu ih od malena učili da otkrivaju

"Mladi traže recept, brzo rješenje za svaki njihov problem. Kažu da je recept isto što i savjet, a mi savjete ne dijelimo. Savjet u ljubavi ne postoji."

ovaj svijet i da to otkrivanje bude radost. To ih nitko ne uči i onda se razočaraju.

Mladi i budućnost...

U budućnosti ćemo imati dosta problema s mladima, jer su mladi postali emocionalno prazni, a sve to zahvaljujući lošem odgoju, strahovito jakom utjecaju društva, brzom načinu života...

Savjet na kraju...

Ako komuniciramo, zaista ravnopravno razgovaramo o svim problemima, nikada nam neće zatrebati broj Plavog telefona.

A ako ti i zatreba naša pomoć, najprije si postavi pitanje: "Što sam ja osobno poduzeo da se nešto promijeni?" Jer ako si ti ne želiš pomoći nitko ti neće pomoći. I Bog je rekao: "Pomozi si i ja ti pomoći!"

"Od 10 mladih koji su učinili suicid više od pola je to učinilo zbog školskih neuspjeha."

galamili niti prigovarali. Ali ona je tim krajnjim postupkom, koji ne odobravam, izborila svoja prava. Poslije je upisala drugu školu, bila najbolji učenik... Koliko je malo bilo potrebno

Razgovarao: Igor Kanižaj
Fotografije: Mario Miloš

U POTRAZI ZA ŽIVOTOM

U Zagrebu u Vinogradskoj bolnici, na Odjelu za ovisnosti, zahvaljujući s. Ancili susreo sam Ivanu. Kada sam dogovarao razgovor, nisam imao neku predodžbu kako bi mogla izgledati osoba koja se sa svojih 20 godina tri puta pokušala ubiti, a po narkomanskom stažu je zrela za mirovinu. Pitao sam se hoće li uopće moći razgovarati. Što da ju pitam? Još joj samo treba netko tko će kopati po svemu onom što je ostalo iza nje onog trena kad je odlučila da će se liječiti. No, oduševljeno je prihvatala razgovor. Ne srami se svog života. I na taj način želi pomoći svima koji su prošli ono što i ona.

Imam 20 godina. Rodom sam iz Gajnice (dio Zagreba). Otac mi je poginuo 1990. Danas mu je osma godina. Tada sam se počela fiksati. Najprije sam snifala ljepilo, onda mari-

huanu, i na kraju igla. Mama me nije mogla spriječiti jer mi je i brat ovisnik. Zbog svega toga više sam se puta pokušala ubiti. Sada se želim maknuti i otici u Komunu, u Međugorje. Kada je to sve počelo?

Nikada nisam željela probati drogu. Bilo mi je ponuđeno. I kao da me netko ponudio čokoladom, odmah sam prihvatile. Ubrzo su došle krize i filmovi da se trebam ubiti. Kako?

Pokušala sam se baciti pod vlak, ali prijatelj me u zadnji tren spasio. Tražila sam drugi način. Dva puta sam se tabletirala i onda sam završila na infuziji u bolnici. Htjela sam se baciti s balkona. No, na kraju sam ipak odlučila da sa ubijem iz pištolja. Na svu sreću, nisam mogla do njega doći.

Zašto baš ubiti? Nije li postojao neki drugi način da se riješe problemi? Smatrala sam da ne zaslužujem život. Izgubila sam oca koji mi je bio sve. Jesi li nekome govorila o tome da si namjeravaš oduzeti život?

Nikada nikome. Oni koji govore, oni nemaju hrabrosti to i učiniti. A ja sam to ozbiljno mislila napraviti. Htjela sam otici za ocem.

A mama? Ona se pokušavala ubiti dok je tata bio živ. Nekoliko je puta završila u bolnici i uvijek je isto govorila: "Ja nemam život!" Možda, da to sve nisam vidjela, možda ne bih htjela završiti svoj život!

Nakon što su te pronašli tebletiranu, je li ti netko pomogao, što su ti drugi rekli? Svi su me ispitivali: "ZAŠTO?", ali odgovora nije bilo. Jednostavno nisam imala snage za život. Onda sam došla na Odjel moliti da me prime. Definitivno sam odlučila maknuti se od igle, jer to nije moj život. Vrijeme je da počнем živjeti kako treba.

Jesu li tvoji prijatelji, koji su bili na igli, isto

tako razmišljali o samoubojstvu?
Jesu, ali onda kada nije bilo droge.
Oni su na to gledali samo kroz križ,
za razliku od mene. Ja sam to htjela.
Tada, to je bio jedini izlaz za mene.
Imala si i dečka.

Jednom me pronašao tabletiran i
spasio me. Došao je na vrijeme. No,
mislio je da je to bilo slučajno. Niti
njemu nisam rekla da mi je dosta živ-
ota. On je sada vani. Sam se liječi.
Misli da može, ali nema šanse, sam
se ne može izliječiti.

Na Odjelu si već 22 dana.

Sada je situacija sasvim drugačija.
Sasvim drugi film. Uz pomoć moje
mame odlučila sam promijeniti svoj
život. Zaslужila je nakon svega da
ima normalnu kći. Sada želim
pomoći i svome bratu, jer i on je u
dosta teškoj situaciji. Nema mjesta
na Odjelu, pa su ga morali smjestiti
na Intenzivnu.

Na odjelu se uz fizičko liječenje zah-
valjujući sestrama ponovno upozna-
ješ i s Bogom!?

Kad mi je otac poginuo, nisam
vjerovala u Boga. Uzeo mi je nešto
najvažnije u životu, a sada, otkada se
ligečim, shvatila dam da je Bog cijelo
vrijeme bio uz mene i osjećam nje-
govu prisutnost. Dok sam bila u
Požegi (boravila sam u Popravnom
domu jer sam krala za drogu), prvi
put sam doživjela Boga na neki drugi
način, gledajući FRAMU u crkvi. To
mi je bilo nešto novo.

Ove riječi nikada nisu izašle iz mojih
usta dok na Odjelu nisam počela
razmišljati.

Nakon svega...

Željela bih se maknuti, naći si nor-
malnog dečka, osnovati obitelj i nor-
malno živjeti. A onima koji se nalaze
u sličnoj situaciji poručujem da traže
pomoć od prijatelja, neka progovore
o problemima. Samo neka traže
pomoć. Neka vam ovo što sam ja
prošla bude preporuka i znak da
nikada ne krenete mojim putem.

“Najveći problem je nekomunikacija u obitelji.
Obitelji izvana dobro izgledaju, ali unutra je užas.
Roditelji vole djecu na krivi način, pružaju im novac,
a ne vrijeme.”

I mi, kršćani, odgovorni smo.

Svatko se mora pitati je li svjedok na mjestu gdje
živi. Bilo gdje: u školi, na poslu, u društvu, u sportu!
Jesmo li uistinu svjedoci?

s. Ancila Vujković

MITOVI I ČINJENICE O SAMOUBOJSTVU!

MIT: Ljudi koji govore o samoubojstvu nikada se ne ubiju.

ČINJENICA: 8 do 10 samoubojica govorilo je o svojoj
namjeri prije nego što su to učinili.

MIT: Ljudi koji se ubiju zaista žele umrijeti!

ČINJENICA: Većina ljudi koji se žele ubiti neodlučni su:
živjeti ili umrijeti. Samoubojstvo je često poklik u pomoć
koji tragično završava.

MIT: Kad se čini da je depresija prošla, uglavnom nestaju i
pomisli na oduzimanje života.

ČINJENICA: U tim trenucima obrati su najčešći. Ako se
osoba iznenada smiri, to može biti znak da je čvrsto odlučila
oduzetи si život.

MIT: Kad ljudi govore o samoubojstvu, ne treba ih uvijek
ozbiljno shvatiti, a razgovor treba usmjeriti na neku drugu
temu.

ČINJENICA: Shvatite ih ozbiljno, pozorno slušajte, dajte
im vremena da vam se povjere, ponudite im svu moguću
pomoć koju im možete pružiti.

ISPUNI ME VJEROM I NADOM

Susret Franjevačke mlađeži Hrvatske kapucinske provincije

U zagrebačkoj je Dubravi 7. i 8. studenoga ove godine održan prvi susret Franjevačke mlađeži koji je obuhvaćao bratstva aktivna u hrvatskim kapucinima. Prisutna su bila bratstva iz Rijeke sa "Žabice" i iz zagrebačke Dubrave, iz župe sv. Mihaela. Ukupno je bilo prisutno tridesetak članova. Kompletan susret je organizirala Franjevačka mlađež župe sv. Mihaela iz zagrebačke Dubrave, uz pomoć članova Franjevačkog svjetovnog reda, svećenika župe sv. Mihaela i odobrenje Provincijala fra Jure Šarčevića. Program je započeo međusobnim upoznavanjem i izlaganjem o temi vezanoj uz Godinu Duha Svetoga "Ispuni me vjerom i nadom", unutar koje se razgovaralo o vjeri i vjernosti svetom Franji, o pitanju siromaštva i o tome što privlači toliku mlađež u Framu.

Cilj ovog susreta bio je da se u prvom redu sastane cijelokupna Franjevačka mlađež ove Provincije i da se ista uputi u život i djelo sv. Franje te upozna s organizacijom Frame. Naime, tri godine nakon osnutka prvog bratstva u zagrebačkoj Dubravi, potaknuti nacionalnim ustrojstvom Frame u Hrvatskoj i BiH, u Hrvatskoj kapucinskoj provinciji počela su se osnivati nova bratstva. Tako su već prošle godine inicirana bratstva u Rijeci i Varaždinu, a bratstvo u Rijeci danas već ozbiljno živi Franjevačku duhovnost. Osim upoznavanja i druženja na sus-

retu je uspostavljena prijelazna Skupština, koja će realizirati provincijski program i voditi Framu do prvih provincijskih izbora. U Skupštini su izabrani, uz duhovnog asistenta fra Romeoa Koščaka, Ana Galeković, Nikolina Petran, Gabrijela Damljanović i Fabijan Kale. Na ovoj je Skupštini da uspostavi odnose između zajednica koje djeluju u Zagrebu i Rijeci te da potpomogne osnivanju novih zajednica u Provinciji.

Dva temeljna oslonca susreta bile su svete mise. Predvodio ih je i propovijedao provincijski duhovni asistent Frame fra Romeo Koščak, a pjevali su i svirali članovi zbor "Emanuel" župe sv. Mihaela. U kratkoj meditaciji nakon homilije na nedjeljnoj svetoj misi razmišljali smo o Franjinom siromaštву u današnjem vremenu i načinu na koji će ga Frama danas slijediti. Po završetku subotne svete mise, u subotu navečer, organizirano je zajedničko druženje, na kojem su svirali članovi crkvenog zbor "Emanuel", isti oni koji su svojim sviranjem uljepšali obje svete mise ovog susreta.

Na kraju cijelokupnog susreta svim bratstvima u Provinciji poželjeli smo da rastu u ljubavi i zajedništvu, provodeći u život Kristove riječi zapisane u Matejevom evandelju: "Što god učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste!" (Mt 25, 40).

Fabijan Kale

OBEĆANJA, KONCERT, IZBORI I OSTALO

ČAKOVEC, U nedjelju, 15. studenoga, dvadeset framaša dalo je svoja prva obećanja. Dan prije imali smo cijelodnevnu duhovnu obnovu, koju je predvodio fra Petar Filić. Nedjeljno misno slavlje predvodio je nacionalni duhovni asistent Frame fra Ivica Jagodić. Kao gosti došla su i bratstva iz Varaždina, Zagreba, Cernika, Našica, Samobora i Rijeke. Organizirali smo pjevanje i sviranje, misa je bila na framaški način. Malo smo iznenadili prisutne župljane, koji su nas podržali snažnim pljeskom. Nakon mise nastavili smo susret i druženje u Katoličkom domu na domjenku. Svi su bili zadovoljni.

Sljedeće nedjelje, 22. studenoga, pomogli smo u organizaciji koncerta grupe "Electro Spiritus", čiji smo dolazak već dugo iščekivali jer nam se dopao njihov nastup na Krapina festu. Htjeli smo ih približiti čakovečkoj publici. Iako dvorana nije bila do kraja ispunjena, atmosfera je bila odlična. Nakon

KRAPINA FEST '98

KRAPINA, 25. rujna 1998. u festivalskoj dvorani u Krapini održan je drugi po redu festival duhovnih pjesama "Krapina fest '98", pod geslom "Dođi, Duše ljubavi i mira". Festival je organizirala Frama iz Krapine pod stručnim vodstvom fra Celze Vlahovića, gvardijana franjevačkog samostana u Krapini. Cilj ovog festivala je bio što kvalitetnija duhovna priprema povodom dolaska Sv. oca u našu domovinu. Glazbena svečanost je započela u 19.00 sati. Nakon uvodne riječi, koju je izrekao Stjepan Lice, nastupili su različiti vokalno - instrumentalni izvođači: Ivana Vešligaj i Dječji pjevački zbor "Vrijeskice", Danijela Miklaužić, Frame iz Čakovca, Novog Marofa i Krapine, Duo "Anima", "Electro Spiritus", Čedo Antolić i Luka ēeljko Balvan. Na kraju je gđa Ankica Svirač, u ime štićenika Centra "Stančić", framašima iz Krapine uručila sliku kao znak zahvalnosti za svu pomoć koju su im pružili.

Helena Salopek

OBEĆANJA I IZBORI U FRAMI KRNJEVO

RIJEKA, 25. listopada 1998. Frama Krnjevo održala je ovogodišnji obred obećanja. Obred je održan u sklopu svete mise. Ovim je dogadjajem Frama Krnjevo obogaćena za još pet novih članova, a obećanja je obnovilo i 14 "starih" članova. Svetu misu predvodio je provincijski duhovni asistent Frame Provincije sv. Jeronima, fra Damir Cvitić, s kojim je za ovu prigodu doputovao i naš brat Davor Maltar iz Splita. Nakon obreda obećanja održani su i izbori u nazočnosti predsjednice našeg bratstva FSR-a, te predstavnika bratstva s Trsata. Tomislav Krčmar izabran je za predsjednika, Terezu Bumbak za zamjenika, Barbarela Babić za blagajniku, a vijeće još čine Dominik Tabar i Nikola Babić. Novo vijeće priprema nešto zaposleniju radnu godinu. Jedna od točaka našeg ovogodišnjeg programa bit će i posjeti obližnjem staračkom domu, te skrb o jednom njihovom slijepom štićeniku. Odlučeno je da treba poboljšati suradnju s Franjevačkim svjetovnim redom, koji ima veliko bratstvo u našoj župi.

Nikola Babić

koncerta svi smo otišli na zakusku u župski klub.

A sada nešto općenito o našem bratstvu.

Sastajemo se utorkom i četvrtkom u 19.30 sati u samostanskoj dvorani. Ima nas oko 40. Naš duhovni asistent je fra Drago Bedeničić.

Ubrzo ćemo imati novo glasovanje za Vijeće. Predsjednik je Petra Topličanec, potpredsjednik Mladen Medlobi, a ostali aktivni članovi Sandra Bosnić i tajnik Tanja Horvat. Nismo podijeljeni u skupine, premda namjeravamo napraviti malu Framu za osnovnoškolce. Zadnjih mjesec dana pripremali smo se za obećanja. Jedno vrijeme radili smo prema Statutu Frame i Franjinom životopisu.

Od aktivnosti u župi tu su: sudjelovanje na misi (čitanje te svake druge nedjelje pjevanje), neki su članovi župnog zbora, skupljamo hranu i odjeću za obitelji s više djece, pomažemo u održavanju samostana. Trenutno se dogovaramo koji ćemo dom stalno posjećivati.

Mnogo pozdrava šalje Vam,

Sandra Bosnić

Tko pjeva...

II. NACIONALNA SKUPŠTINA FRAME

“...dobar dio naših nastojanja da se postigne kvantiteta treba preusmjeriti na to da se ostvari kvaliteta...”

II. nacionalna skupština Frame održana je 9. i 10. listopada 1998. u Samoboru, a na njoj su sudjelovali članovi Nacionalnog vijeća i predstavnici svih osam franjevačkih Provincija. Nakon kratkog uvoda, koji je izrekao fra Ivica Jagodić, Dario Brigić (Nacionalni predsjednik Frame), iznio je kratki osvrt na prošlu godinu (Izvješće predsjednika o djelatnostima Franjevačke mlađeži u protekljoj godini). Pritom je istaknuo značajne inicijative poduzete od strane Frame, a na kraju je slijedio zaključak: “...dobar dio naših nastojanja da se postigne kvantiteta treba preusmjeriti na to da se ostvari kvaliteta.” Naglašena je i potreba da svaka Provinциja pošalje godišnji izvještaj.

Zatim je uslijedila sljedeća točka dnevnog reda: Nacrt Statuta Franjevačke mlađeži Crkve u Hrvata. Naime, prethodno napisani Statut se stvarao 1992. i 1993. po uzoru na španjolski i talijanski, te je dosadašnji Statut u biti bio prijevod talijanskog s manjim izmjenama.

Cilj je da se izmjenjeni Statut što više uskladi s normama FSR-a, između ostalog i tako da

Vijeća FSR-a svih razina imenuju predstavnika za suradnju s Framom i obrnuto.

Navodim neke od promjena u novom statutu:

- Četvrto poglavje statuta je potpuno novo i u njemu su skupljeni članci iz nekoliko djelova starog statuta i dodani neki novi, a govori o periodu formacije unutar Frame.

- Program formacije produžuje se na godinu i pol, a sastoji se od tri dijela: inicijacije, pripreme za obećanja i produbljivanja zvanja.

- U Statut su uvrštene i grupe mlađih od 15 godina, koje se nazivaju Glasnici sv. Franje ili “Mala Frama”.

- Formalno osnovano bratstvo mora brojati minimalno petoro mlađih s položenim obećanjima. To je stavljeno zbog prakse nazivanja i ostalih

mladih, koji se okupljaju oko samostana, Framom, premda to nisu.

- Službe predsjednika na dvije različite razine i predsjednika i tajnika na istoj razini su nespojive.

U subotu u 9 sati započeo je drugi dio sastanka. Nakon telegrama koji su pristigli iz Imotskog i Zmijavaca i na taj nam način pružili potporu,

NAKON DUGE BORBE I NAPETOG...

RIJEKA, 25. rujna 1998. održani su izbori za novo Vijeće Frame Trsat. Nakon duge borbe i napetog glasovanja po pravilima koja su u skladu sa Statutom, prvo je izabrano cijelokupno Vijeće, unutar kojega je kasnije svaki vijećnik izabran za određenu funkciju. Tako će u narednom razdoblju "sabor" Frame Trsat činiti: Jelena Bjelanović - predsjednica, Siniša Pucić - potpredsjednik, Flaviana Mihić - tajnica, Valentina Kučić i Tomislav Mamić - vijećnici.

Ubrzo nakon izbora novoizabrano Vijeće imalo je i svoj prvi sastanak. Tako je sastavljen plan rada za ovu školsko-framašku godinu. Počele su i pripreme za nezaobilazni Božićni ručak za siromašne i beskućnike, već 4. po redu.

Kao i prošle godine, tako je i ove kraj listopada ostao rezerviran za davanje obećanja Frame Trsat. Na taj su način pod svečanom večernjom euharistijom, koju je predvodio fra Ivan Miklenić, a u nazočnosti nekoliko članica FSR-a, 21 framaš i framašica dali svoja obećanja, čime su se, među ostalim, obvezali na aktivniji rad u svojoj zajednici.

Siniša Pucić

OBNOVLJENI, AKTIVNI I S NOVIM VODSTVOM

METKOVIĆ, U novu školsku godinu ušli smo obnovljeni, aktivni i s novim vodstvom. Krajem rujna najstarija skupina Frame Metković imala je obnovu obećanja, a nešto mlada generacija svoja prva obećanja. Pripremio nas je i duhovno obnovio fra Ante Vučković. Zbog odlaska na studij i novog Statuta morali smo još jednom provesti izbore. Mihael Kozina izabran je za novog predsjednika, Iva Ujdur za potpredsjednika, a u Vijeće su izbrani: Ankica Leko, Ivana Šimunović i Marija Nadilo. Blagdan našeg najdražeg Franje proslavili smo na najljepši mogući način, u društvu pape Ivana Pavla II. Uz mnoštvo putovanja na kojima smo bili, susret sa Sv. ocem na Čenjanu i u Solinu ostavio je u svima nama neizbrisiv trag

Marija Nadilo

DANI FRAME

VIROVITICA Kao i prošle godine, nastavljena je tradicija prikupljanja sredstava za učenike Specijalne škole u Virovitici.

Mladi iz bratstva sami su izradivali nakit za bor, čestitke, adventske vijence i slike.

Nakit je izrađivan od gipsa koji su kasnije mladi sami bojali i lakerali. Za prodaju su pripremljeni i kolači koje su ispekle uglavnom djevojke uz pomoć njihovih mama.

U nedjelju, 29. studenoga 1998., prodavali su se ukrasi i kolači.

Nakon večernje mise na kojoj su mladi svirali i pjevali, koncert je održao Luka Željko Balvan. Za vrijeme ovih događanja prikupljeno je 6000 kuna.

Dragica Jengić

uslijedila je rasprava o izgledu znaka TAU - simbola Frame u Crkve u Hrvata, koji će biti dekoriran tropletom. Moći će ga dobiti samo oni koji polože obećanja. Provincijsko vijeće za svako priznato bratstvo treba potvrditi.

Nacionalne skupštine, tako da o Provincijskom vijeću ovisi broj bratstava u Provinciji.

Potom je uslijedila zajednička točka s Franjevačkim svjetovnim redom, koji je u Samoboru također imao svoju Nacionalnu skupštinu, na kojoj se raspravljalo o priznavanju Statuta Frame od strane FSR-a, kao i o usvajanju zajedničke izjave o djelovanju.

Na početku je Dario Brigić je održao govor o djelovanju Frame, nakon čega je pročitana zajednička izjava. Potom je Stjepan Lice kratko komentirao izjavu, a na kraju je Skupština FSR-a priznala Statut Frame i usvojila zajedničku izjavu, uz zadaću Frami da imenuje kandidata koji će je zastupati u Vijeću FSR-a.

Dubravka Medak

SV. OĆE, FRAMA JE S VAMA!

Frama na susretu s Papom u Splitu i Solinu

Franjevačka mladež iz Imotskog za susret sa Sv. ocem u Splitu i Solinu spremala se dvodnevnom duhovnom obnovom, ali i odgovarajućim prigodnim transparentom, šalovima i kapama. Transparent je bio u papinoj, žuto-bijeloj boji. Na jednoj strani transparenta pisalo je: "Sv. Oče, Frama je s vama! - Imotski", a na drugoj je bilo veliko crveno srce i natpis :"Mi (volimo) Papu!" - Frama Imotski. Na našim velikim bijelim šalovima nalazio se lik Sv. oca, lik našega novoga blaženika kardinala Alojzija Stepinca i znak Tau. Na kapama je na žutoj podlozi bio lik Sv. oca i natpis: "Bit ćete mi svjedoci!"

U Split smo pošli 4. listopada u ranim jutarnjim satima. Naša "harmonika" (veliki autobus) na vrijeme, bez zastoja i gužve stigla je u blizinu énjanja, mjeseta povijesnog susreta sa Sv. ocem.

Snalažljivi Imoćani

Vrijeme iščekivanja Sv. oca proveli smo u pjesmi i molitvi. Zahvaljujući domišljatosti naših framaša Lovre, Ante, Mira i Kreše, naš transparent pojavio se na jednoj skeli iza televizijske kamere. Bio je vidljiv sa svih strana. Mnogi su se okretali, gledali ga i komentirali:"Snalažljivi Imoćani!" Mi smo bili ponosni. Imali smo osjećaj da smo na taj način posebno povezani sa samim Sv. ocem i s onim mnoštvom od oko

500.000 ljudi.

Točno u 10.30 h, kako je i bilo planirano, pojavio se papa Ivan Pavao II. sa svojim papamobilom na énjanu. Naši šalovi spontano su se zavijorili u znak pozdrava i oduševljenja. Euharistijsko slavlje na énjanu uistinu je bilo vrhunac ovoga nezaboravnog susreta. Svi smo zajedno molili, pjevali i zahvaljivali Bogu. Još jednom smo osjetili ljepotu naše vjere i veliku ljubav Sv. oca prema našem narodu.

Poslije sv. mise, papu smo s mnogo ljubavi i zahvalnosti ispratili prema Katedrali sv. Duje, a mi se autobusima, a poneki i pješice, uputili prema Gospinu Solinu na novi susret mladih sa Sv. ocem. Susret na énjanu nas je približio i prijateljio s njim. To se osjetilo u Solinu.

Snalažljivi Imoćani - drugi dio

Naši framaši, sada u izmijenjenom sastavu, Jakov, Nedo, Miro i drugi i ovaj put su bili vrlo domišljati. Ispred mnoštva razdražanih mladih, na travu i pred pogled samoga Sv. oca, raširili su drugu stranu našega transparenta s velikim crvenim srcem i natpisom. Sv. oca smo dočekali njegovom pjesmom "Krist na žalu", pljeskom, mahanjem kapama i šalovima, te skandiranjem: "Papa, Papa... Ivane Pavle, Ivane Pavle..." To ga je posebno razveselilo i razdragalo i on to nije krio.

Najprije je naš biskup, mons. Ante Jurić, pozdravio Sv. oca i predstavio razdragano mnoštvo

od pedesetak tisuća mlađih. Predstavljajući članove duhovnih pokreta u našoj Crkvi spomenuo je i Framu. To nas je posebno oduševilo i razveselilo. Pozdravno slovo nadbiskup je završio riječima: "Sveti Oče, u ime svih prisutnih molim: Poučite nas, ohrabrite nas, blagoslovite nas!"

Riječi koje nam je uputio papa doista su bile poučne, ohrabrujuće i pune blagoslova. Slušali smo ga s oduševljenjem i ljubavlju. Govorio nam je kao onaj tko nas dobro poznaje, istinski ljubi i želi nam samo dobro.

Raspjevani Papa

Susret u Solinu nas je sve oduševio. Sve je bilo veličanstveno, ali je najveličanstvenije na samome kraju bilo kad je i sam Sv. otac, vidno razdragan i oduševljen, ustao i sa svima nama počeo pjevati Gospinu pjesmu: "Zdravo, Djeko".

Zahvalni smo Sv. ocu Ivanu Pavlu II., koji nas je još jednom pohodio i iskazao nam toliku ljubav, koju smo jednostavno svi osjetili i duboko doživjeli. Ovaj nam događaj mora biti **izvor vjere, ljubavi i blagoslova**. On nam mora pomoći da ostvarimo moto ovoga susreta: "Bit ćete mi svjedoci". Susret sa Sv. ocem u Splitu i Solinu ostat će nam u prelijepom i nezaboravnom sjećanju. O njemu ćemo stalno pričati, ali od njega ćemo i trajno živjeti. Sveti oče, hvala Vam za sve! Frama je s Vama!

Jelena i Angela

OBEĆANJA U TUZLI

TUZLA, Dana 14. studenoga ovoga ljeta Gospodnjeg obitelj FRAME dobila je još jednog člana. U sjeveroistočnoj Bosni, u najistočnijem dijelu do kog je doprla stopa Franjevačke mlađeži, u Tuzli, na blagdan sv. Nikole Tavelića u područnoj crkvi posvećenoj tom hrvatskom velikaru (koji je svoje misionarsko poslanje vršio i u Bosni kroz 12 godina.), desetero mlađih s ovog područja prvi put su dali svoja obećanja. Tijekom protekle godine oni su bili u prigodi upoznati se sa životom i duhom sv. Franje, tako da su danas spremni vjernije živjeti Evangelje po primjeru sv. Franje, i zvati se Franjinom djecom - Franjevačkom mlađeži. Svečano misno slavlje predvodio je fra Petar Matanović, župnik i gvardijan tuzlanski, koji je ujedno i asistent FSR-a za ovo područje. Ovako nešto na ovim prostorima događa se prvi put, tako da nije nimalo lako opisati ozračje. Roditelji, prijatelji i svi nazočni bili su više nego oduševljeni. Prvoobećanici su svojim obećanjima otpočeli novo poglavljje u povijesti ovoga kraja, povijesti koja će se nastaviti!

Novinarska skupina Frame Tuzla-Soli

PRVI ZAJEDNIČKI "TRANSFER" IZ FRAME U FSR

ZAGREB Dana 29. studenoga 1998. Franjevački svjetovni red obogaćen je s jedanaest mlađih framaša. Članovi grupe "Magnificat", kako su se nazvali, svečano su toga dana započeli jednogodišnje razdoblje priprave i intezivnijeg upoznavanja s FSR-om, tzv. novicijat. Članovi novoosnovane grupe su uglavnom bili članovi Frame, tako da je njihov čin zajedničkog pristupanja Franjevačkom svjetovnom redu jedinstven u povijesti naše Provincije, kako je istaknuo nacionalni duhovni asistent FSR-a o. Kornelije Šojat. U svom predstavljanju na skupštini mjesnog bratstva na Kaptolu izrazili su nadu da njihov postupak neće ostati usamljen.

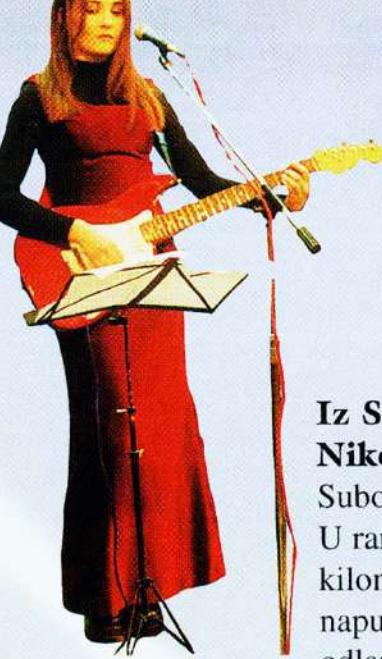
Vinka Paršić

DUHOVNA OBNOVA U KRAPINI

KRAPINA 21. studenoga u crkvi Sv. Katarine, pri franjevačkom **samostanu u Krapini**, održana je jednodnevna duhovna obnova. U organizaciji Frame Krapina, duhovnu obnovu predvodio je franjevac konventualac fra Ivan Miškić iz župe Sv. Duha u Zagrebu. Mladi iz grupe Nebeski grad uzveličali su ovaj događaj pjevanjem i sviranjem. U sklopu duhovne obnove održano je predavanje na temu "Duh Sveti - život naše duše", a nakon sv. mise održano je polusatno klanjanje pred Presvetim. Nadamo se da je ova duhovna obnova uistinu potakla srca mnogih na ljubav i solidarnost koja je toliko potrebna našem gradu.

Helena Salopek

FRAMA

Iz Sarajeva: Nikolina Petran

Subota, 21. studenoga 1998.
U ranim jutarnjim satima
kilometar po kilometar
napuštamo usnuli Zagreb i
odlazimo na prvi festival

duhovne glazbe Franjevačke mlađeži, popularno nazvan "Framafest", u organizaciji Nacionalne središnjice Frame i Franjevačke mlađeži provincije Bosne Srebrenе, na čelu s provincijskim duhovnim asistentom fra Josom Oršolićem. Pokrovitelji ovog festivala bili su Vijeće franjevačkih zajednica, list "Svjetlo riječi" i umjetnica Dunja Cosetto, koja je izradila nagrade.

Medijski pokrovitelji bili su list franjevačke mlađeži "Tau" i Hrvatski katolički radio. Grad domaćin bio je Sarajevo, a geslo susreta "Bit ćete mi svjedoci".

Ideja za festival rodila se na posljednjem susretu Frame u Tolisi, kad je i izdana velika pjesmarica s notama "Služite Gospodinu u veselju".

S(p)retni voda puta

Bio je pravi zimski dan, cijelim putem nisam

skinula kaput i rukavice, snijeg je sipio, no društvo u kombiju (članovi ocjenjivačkog suda, službeni fotoreporter, voditelj, fra Drago i fra Ivica), dobro se zabavljalo. Oko nas pružao se prekrasan prizor: nepregledna pusta polja, ogoljeli grane i planine u daljinu, prekrivene bijelim plaštem. Nakon osmosatnog putovanja i kratkog lutanja, odnosno snalaženja u nepoznatom gradu, smjestili smo se u prostorije Franjevačke teologije u Nedarićima. Vjerujem da bi se naša "potraga" i oduljila, ali naš "vođa puta" fra Ivica Jagodić s(p)retno je uočio autobus riječke registracije. Slijedeći spomenuti autobus stigli smo, napokon, do našeg odredišta.

"Križ je moj znak"

Program je započeo nešto iza 15 sati, nakon generalne probe i običnog ručka. Predstavilo se 17 izvođača iz Belišća, Dubrovnika, Čapljine, Sarajeva, Širokog Brijega, Tuzle, Tomislavgrada, Tolise, Pule, Rijeke, Varaždina i Zagreba.

Sve pjesme s festivala objavljene su na audio kaseti i CD-u, te u posebnoj pjesmarici.

Dodijeljene su nagrade za najbolji aranžman, najbolji tekst, nagrada publike, te 1., 2. i 3. nagrada ocjenjivačkog suda, koji je djelovao u sljedećem sastavu: dr. fra Benedikt Vujica, dr. fra Slavko Topić, prof. Mirko Filipović, skladatelj Slavko Nedić, fra Milan Krišto (u ime pjesmarice "Služite Gospodinu u veselju") i predstavnica mlađih Jelena Vuković.

Od strane publike najviše je glasova dobila Frama "Žabica" iz Rijeke, odnosno skupina Hrvatski Nazaret, s pjesmom "Križ je moj znak". Nagradu je proglašio provincijski predsjednik Frame provincije Bosne Srebrenе Mato

FEST '98

Župarić-Smoki. Najbolji aranžman proglašio je, u ime Vijeća HKR-a i emisije "Sacro ritam", Slavko Nedić za pjesmu "U novi dan bez imena" u izvedbi Benda Jukić iz Sarajeva. Najbolji tekst, u ime lista "Svjetlo riječi", proglašio je fra Marijan Karaula za Framu Majke Božje Lurdske iz Zagreba i pjesmu "Gdje si, Gospode". Po glasovima ocjenjivačkog suda prvo mjesto osvojila je skupina Hrvatski Nazaret, koju je zastupala Frama "Žabica" iz Rijeke, s pjesmom "Križ je moj znak". Grupa "Electro Spiritus" Frame Sveti Duh iz Zagreba s pjesmom "Frama" osvojila je drugo mjesto, a Frama Tomislavgrad s pjesmom "Izgubljeni sin" treće mjesto. Nagrade ocjenjivačkog suda proglašio je dr. fra Benedikt Vujica.

Doviđenja Sarajevo

Sve nagrade uručila je Davorka Banožić, potpredsjednica Nacionalnog vijeća Frame. Izvođači su nas, osim skladbama, impresionirali kostimima i maštovitim koreografijama, a pohvale su dobili Leon Tomkić i Nikolina Petran.

Nakon gotovo trosatnog spektakla, svi su pohrlili u blagovaonicu, a mi smo zbog vremenskih neprilika ubrzo i napustili Sarajevo. Za vrijeme vožnje simpatični, mladi fra Milan Krišto pjevuo je talijanske duhovne pjesmice, dok su

Mario Miloš, službeni fotoreporter lista "Tau", i Leon, jedan od voditelja, snimali priloge i jinglove za autora i urednika emisije "Sacro ritam" na Hrvatskom katoličkom radiju, Slavku Nedića. Posebnu pohvalu zaslužuju fra Drago (bio je veoma dobar i obazriv suvozač) i naš fra Ivica, zbog svoje oprezne vožnje (op.a led na cesti), jer kući smo ipak stigli sretni i zdravi, a ovo putovanje i događaj svima će ostati u lijepom sjećanju.

Prva nagrada: "Križ je moj znak" - Frama "Žabica" - Rijeka, skupina Hrvatski Nazaret

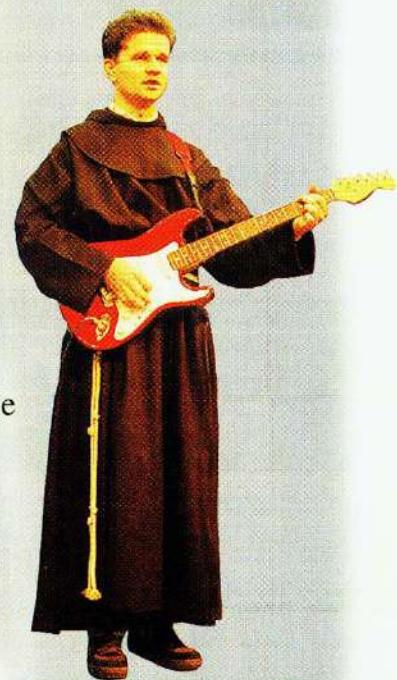
Druga nagrada: "Frama" - Grupa "Electro Spiritus" Frame Sveti Duh - Zagreb

Treća nagrada: "Izgubljeni sin" - Frama Tomislavgrad

Nagrada publike: "Križ je moj znak" - Frama "Žabica" - Rijeka, skupina Hrvatski Nazaret

Najbolji aranžman: "U novi dan bez imena" - Bend Jukić - Sarajevo.

Najbolji tekst: "Gdje si, Gospode" - Frama Majke Božje Lurdske - Zagreb

CD i kasetu "Frama fest '98" možete naručiti u Nacionalnoj središnjici Franjevačke mladeži, Kaptol 9, 10 000 Zagreb, tel./faks: 01/4814-824, ili putem e-maila: frama.centar@ofm.hr

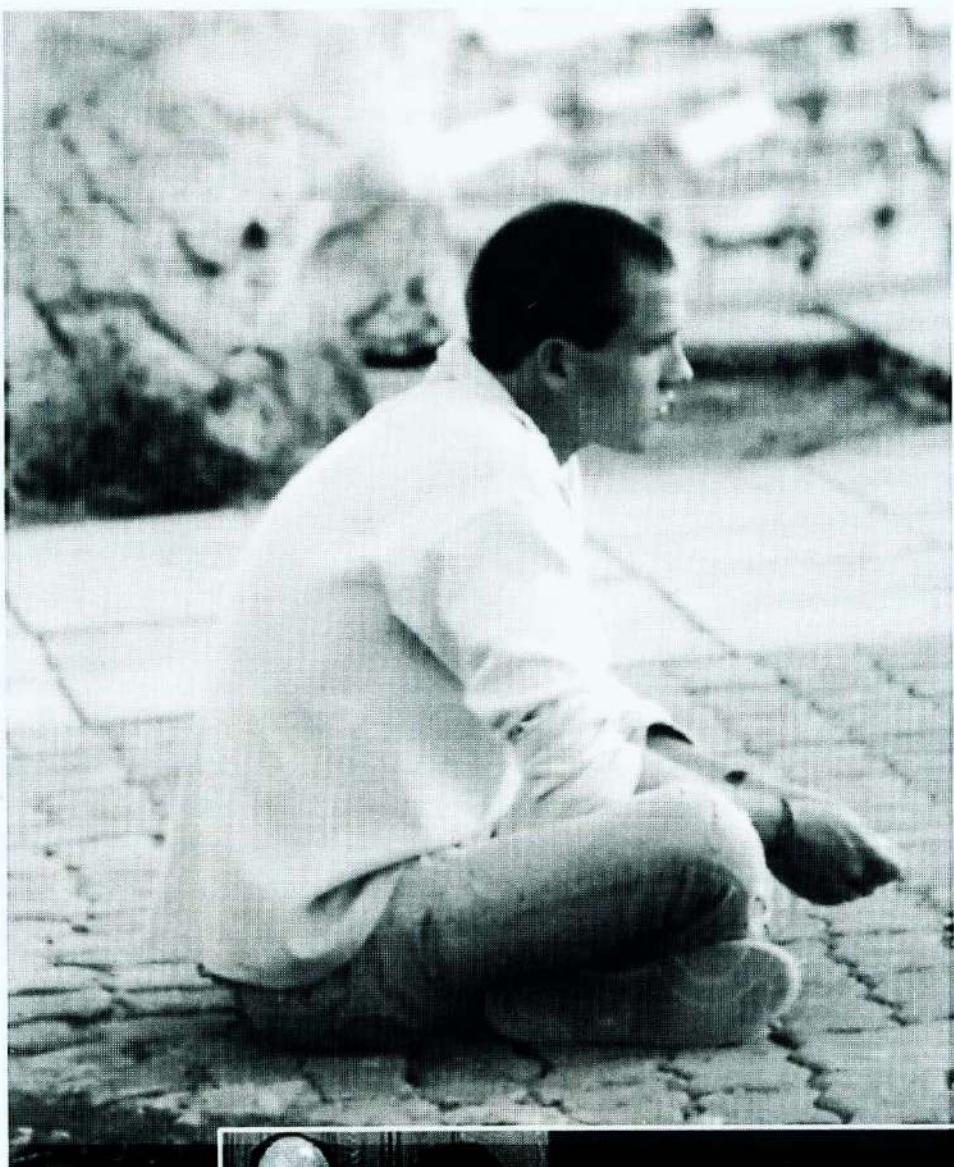

Fotografije: Mario Miloš

CRKVA UJEDINJENJA (UNIFICATION CHURCH)

MOONOVCI

Moon za sebe tvrdi da je novi Mesija te da je Koreja a ne Izrael Božja Izabrana zemlja. On govori svojim sljedbenicima da mu se Bog objavio još dok je bio mladić. Kaže: "Bog je rekao: 'Ti si sin kojeg sam tražio, onaj koji može započeti moju vječnu povijest.'" Moon gleda na Kršćanske crkve kao na produženje Sotonske moći: "Izrael je bio Božji Izabrani narod, ali je, došavši zbog grabeža pod Sotoninu moć, odbacio Isusa."

Crkva Ujedinjenja je organizacija koju je 1954. godine osnovao Južnokoreanac Sun Myung Moon, danas vrhovni autoritet te organizacije. Moon je rođen u Sjevernoj Koreji 1920. godine. Odgojen je u presbiterijanskoj obitelji iz srednjeg sloja. Bio je dobar student i studirao je strojarstvo na japanskom Sveučilištu za vrijeme II. svjetskog rata. Oženio se 1944., a razveo 1950. godine. Dvaput ga je uhitila komunistička sjevernokorejska vlast zbog evangelizacije, te je 1947. osuđen na pet godina zatvo-

Rev. & Mrs. Moon

ra. Oslobođila ga je vojska Sjedinjenih država za vrijeme Korejskog rata. 1955. godine sjevernokorejske vlasti su ga držale u zatvoru tri mjeseca zbog izbjegavanja novačenja, krivotvorenja, pseudo-religioznosti te protuzakonitog držanja u zatočeništvu studenata i studentica pod pritiskom da prihvate njegovu religiju.

Optužbe su odbačene. Do danas se Moon uglavnom bavio vođenjem svoje Crkve te koordiniranjem različitih s njom povezanih organizacija.

Crkva ujedinjenja je svoje djelovanje započela u Južnoj Koreji, no ubrzo se proširila i na druge zemlje. Nakon raspada komunizma pojavila se i na našim prostorima te već nekoliko godina djeluje u Zagrebu. Djeluje preko organizacija kojima je ona temelj. Radi se prvenstveno o CARP-u (Collegiate Association for the Research of the Principle), svojevrsnom studentskom ogranku navedene Crkve zaduženom za rad s mladim ljudima.

Osim CARP-a svoj utjecaj imaju i preko Federacije obitelji za mir u svijetu (Family Federation for World Peace). U svijetu postoji još i preko 600 različitih organizacija, od kojih mnoge nijče povezanost s gospodinom Moonom, no sve njih vodi i finančira Sun Myung Moon.

Vjerovanje Crkve Ujedinjenja

Osnovno naučavanje zapisano je u Božanskom principu (Divine Principle, DP) koji prema pri-padnicima Crkve ujedinjenja sadrži Božju objavu danu gospodinu Moonu. Princip kaže da je svrha Božjeg stvaranja bila stvarnost koja bi reflektirala Božju prirodu. Moon uči svoje sljedbenike da je Isusova misija bila osuđena na propast zbog Ivana Krstitelja, koji je provodio vrijeme krsteći ljude, umjesto da je postao vjerni Isusov učenik koji bi utjecao na ljude i politiku Herodovog režima, pa ako treba i ubijao Kristove neprijatelje. Moon uči da je Isus dijete preljuba: "Marija je zatrudnjela sa Zaharijom (ocem Ivana Krstitelja). Isus je imao nesretan obiteljski život jer je Josip bio ljubomoran na Zahariju te je zbog toga odbacio Isusa." Moon također tvrdi: "Kad je Isus odrastao, nije uspio kao vođa jer nije dovoljno volio svoje učenike te ih nije mogao motivirati da ubiju za njega ili da umjesto njega umru." Moon kaže da njegova ljubav nije slaba kao Isusova, za koju dalje kaže: "Kako Isus nije bio sposoban za savršenu ljubav zbog nesavršenstava u odrastanju, nije bio sposoban ni za ženidbu, što je bila Božja namjera." Moon kaže: "Isus je umro

zato jer nije bilo za njega spremne nevjeste." Moon za sebe tvrdi da je novi Mesija te da je Koreja a ne Izrael Božja Izabrana zemlja. On govori svojim sljedbenicima da mu se Bog objavio još dok je bio mladić. Kaže: "Bog je rekao: 'Ti si sin kojeg sam tražio, onaj koji može započeti moju vječnu povijest.'" Moon gleda na Kršćanske crkve kao na produženje Sotonske moći: "Izrael je bio Božji Izabrani narod, ali je, došavši zbog grabeža pod Sotonu moć, odbacio Isusa. Prema Moonovom naučavanju Koreja je novi Izrael, preko kojega će Bog uz Moonovu pomoć spasiti svijet u potpunosti, jednom zauvijek. Kad osobe jednom prihvate Moonova naučavanja, tada to uključuje i da im on odabire bračne partnere s kojima će provesti ostatak života. Moon po njihovom uvjerenju može vidjeti nekoliko generacija unazad, te za njih izabrati supružnike s kojima će oni i njihova djeca najbrže napredovati u životu. Interesantno je da su supružnici najčešće iz različitih zemalja.

Iskustva bivših članova

Od prvih dana Crkve Ujedinjenja pa sve do danas mnogi ljudi su se postavili izrazito kritički prema Moonu i njegovim sljedbenicima. Naime mnogi psiholozi i bivši članovi Crkve tvrde da se prilikom novačenja novih sljedbenika Crkva Ujedinjenja služi metodama ispiranja mozga (brain washing), koje su bile iskušane za vrijeme Korejskog rata, kad su komunisti na sličan način "programirali" svoje zarobljenike uvjerivši ih da je komunistički sustav dobar. Takvo "programiranje" očituje se u nastojanju da se suzbije bilo kakvo dovodenje u pitanje vrhovnog autoriteta. Mnogi bivši članovi, nakon izlaska iz CARP-a, shvatili su da su bili eksplorirani skupljući novac za Crkvu Ujedinjenja, radeći pritom u neljudskim uvjetima, te da je odnos prema njima bio potpuno neljudski. Craig Maxim govori o svom iskustvu u Americi: "Sjećam se kad smo usred zime cijeli dan na otvorenom prodavali cvijeće skupljajući novac za Moon-a. Neki od članova nisu imali čizme za snijeg te su cijeli dan stajali na hladnoj zemlji u tenisicama. Nisu nam htjeli

kupiti grijalice na plin koje se koriste za kampiranje, da bi nas vani grijale, nego su nam umjesto toga dali nekakve pećice na ugljen za kuhanje kave, koje su nam stavili u šator.

Nekim sestrama je pozlilo, a jednu smo našli onesviještenu kad smo se na kraju dana vraćali u Centar. Tada sam pročitao na vrećicama za ugljen: 'Ne upotrebljavati u zatvorenim prostorima zbog oslobođanja ugljik-monoksida'. Tko zna, da smo naišli malo kasnije, bismo li je uopće našli živu. Na sreću je preživjela, no čak joj je i s tom pećicom bilo toliko hladno da je dobila smrzotine. Mislite da su nam nakon toga kupili grijalice? Čelite se. Rekli su nam samo da pećice držimo jedan sat u šatoru, a zatim sat vremena vani."

Takvih iskustava ima mnogo i možete ih naći na Internet adresama koje navodimo na kraju članka.

Zaključak

Što reći na kraju? Danas ljudi provode većinu vremena trčeći za uspjehom. Da bi čovjek nešto vrijedio u društvu, mora biti uspješan. U "zapadnim" zemljama taj pojam označava "ono pravo" ispunjenje ljudskog života. No nužna posljedica takvog načina života je da ljudi imaju sve manje vremena za sebe i za Boga, a to rađa tjeskobom, nesigurnošću te na kraju "hvatanjem" za bilo što ili bilo koga tko može pružiti osjećaj sigurnosti, pa bila ona i lažna. Kad su ljudi tako ranjivi, vrlo lako upadaju u različite organizacije koje im "nude" rješenje svih životnih problema, ali najčešće uz gubitak velikog dijela svoje osobnosti i realnog pogleda na stvarnost. Još gore, netko tko je svjestan tih ljudskih slabosti može čovjeka potpuno podvrći svojim ciljevima, kakvi god oni bili. Danas smo svjedoci pojave sve većeg broja različitih sekti, koje zahtijevaju potpuna poslušnost vrhovnom autoritetu, bio on osoba ili bog. No ako se radi o bogu, tada uvijek postoji jedna ili više osoba koje imaju vezu s njim i drugima prenose sve njegove zahtjeve ili zapovijedi. Kakve

posljedice takva potpuna podložnost jednoj osobi može imati možemo samo zamisliti. Jedna od takvih sekti je, prema izjavama mnogih bivših članova, i Crkva Ujedinjenja. Njihov vanjski nastup je vrlo pozitivan. Bore se za mir u svijetu, za uspostavu zdravih obitelji, te na mnoge načine djeluju za dobrobit društva. No upitna je pozadina. Naime, postoji dokumentaci-

ja u kojoj su navedene vrlo negativne činjenice vezane uz gospodina Moonu. Radi se npr. o posjedovanju tvornice oružja, kršenju različitih pravnih propisa itd.

Iz svega rečenoga i još mnogih informacija dostupnih putem Interneta, vidljivo je da danas stvari vrlo često ne moraju biti onakve kakve izgledaju. Stoga treba biti oprezan i pomno ispitivati sve ono što nam se na današnjem

tržištu vrijednosti nudi. Samo tako ćemo, zaštićeni od tih opasnosti, moći izrastati u zdrave osobe koje će izgraditi zdravi Božji svijet.

Adrese bivših članova i organizacija za istraživanje kultova te nezavisne novine:
www.members.aol.com/Rosamaxim/index.html - Craig Maxim
www.shasson.com - Steven Hassan - Resource Center for Freedom of Mind
www.consortiumnews.com/coursor16.html - The Consortium
www.newcovpub.com - New Covenant Publications
www.ex-cult.org - neprofitna org. koja udružuje bivše članove raznih kultova

Vladimir Dobovičnik & Ana Kršinić

Dva umirovljenika razgovaraju u parku:

- Jesi li ponio kruh za golubove?
- Ne, ja ih jedem bez kruha.

Kupio Haso akvarij pa ga napunio ribicama. A one lijepi, pa plivaju, milina pogledati. Svidjelo se to i Muji, pa i on odluci nabaviti kućnog ljubimca, ali da bude originalan.

Kupi tako Mujo tvora, pa se sav sretan ide pohvaliti Hasi.

- Bolan Haso, kupio sam i ja ljubimca!
- Je li, a kakvog?
- Kupio sam tvora.
- Tvora?! A gdje ga držiš?
- U čizmi!
- Pa dobro, veliš, tvora. A smrdi li?
- Ma smrdi, ali naviknut će se on!

Kako policajac sije žito?

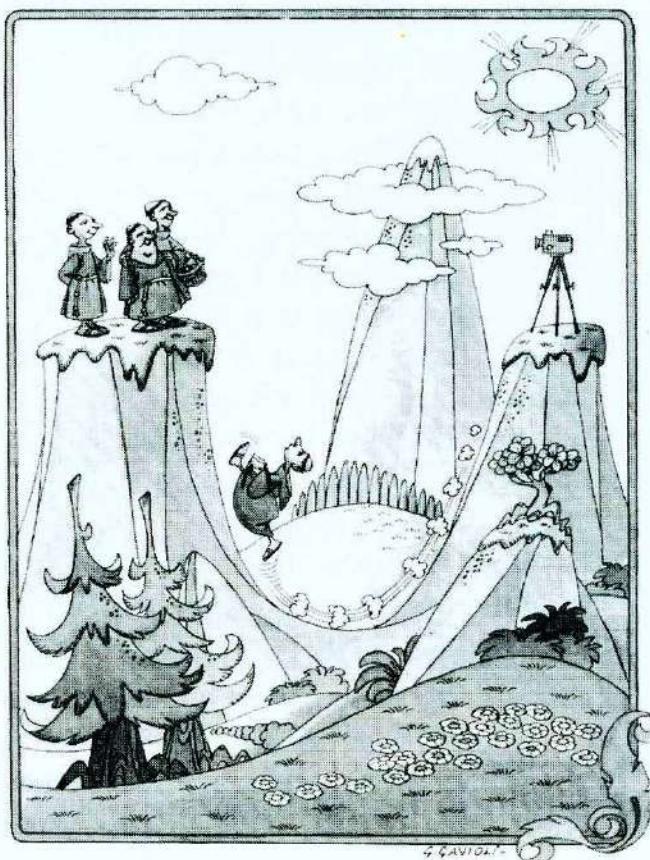
Baci sjeme i kaže: "Razlaz!"

- ŠTO JE SAN SVAKOG POLICAJCA?

- Da kupi raskrižje i počne raditi privatno.

- Tko je CURBRIGEN ?

- Frajer koji brine o svojoj curi...

Sjedi čovjek na ulici pored košarice s košticama od jabuka.

Dolazi policajac i upita ga:

- Sto ti je to?
- Ništa, samo prodajem koštice od jabuka.
- A čemu to služi?
- Pojedeš jednu, pa budeš pametniji.
- Nakon kraćeg razmišljanja na temu "Svi mi govore da sam glup", policajac napokon izusti:
- A pošto ti je to?
- 10 kuna komad.
- Daj jednu. Vidiš, za 10 kuna sam mogao kupiti kilogram jabuka i dobiti 20 koštice umjesto jedne!
- Eto vidiš, već djeluje!
- U pravu si, daj još dvije!

U sobi za oporavak poslije operacije leže trojica pacijenata i naveliko o nečemu raspravljaju.

Prvi: - Ovaj naš kirurg je jako zaboravan. Kad mi je operirao

slijepo crijevo, zaboravio je zavoj u želucu, pa me je ponovno otvarao i zatvarao.

Drugi: - Nije to ništa; kad mi je operirao nogu, u njoj je zaboravio škare!

Treći šuti otvorenih ustiju i sluša prvu dvojicu. Ubrzo u sobu upada kirurg s pitanjem:

- Da nije kod nekog od vas moj kišobran?

Postavili partizani zasjedu Nijemcima u šumi i sjeli pa ih čekaju.

Nijemaca nema pa nema. Komandant napokon zabrinuto reče:

- Pa gdje su, da im se nije nešto dogodilo?

Pitanje: Kako prepoznati u akvariju koja je ribica "ON", a koja "ONA"?

Odgovor: Ubaci se mrvica kruha i ako je ribica POJELA, onda je žensko, a ako je POJEZO, onda je muško.

DUHOVNA MEDICINA I SAMOUBOJSTVO

Piše: prof.dr.Tomislav Ivančić

Razgovarajući sa liječnicima i psihijatrima došao sam do zaključka da je samoubojicama jedva moguće pomoći samo na psihijatrijski i liječnički način, to me poticalo da potražim uzroke na duhovnom području. Prve indicije su me upućivale da ta bolest može biti endogena to znači da se mogla i naslijediti. To može živjeti pritajeno u ljudima sve dok se pri bilo kakvoj oslabljenosti organizma samoubilačka napast ne pojavi.

Drugi veliki rašireni uzrok samoubojstvima je bavljenje okultnim praksama. Velik broj mlađih i odraslih koji su zazivali duhove pokojnika odnosno bavili se spiritizmom, doživljavaju ne samo duhovne nego i psihičke poremećaje te imaju probleme kao depresije, osjećaje besmisla, strahove, blokirano intelekta. Takve simptome imali su i oni koji se nisu sami bavili spiritizmom ali se time bavio netko od njihovih. Čak je bilo dovoljno da žive u kući u kojoj se nekada zazivalo duhove. Za neke koji su labilni živcima i znatiželjni na tom području može se uvući takva anomalija već čitanjem knjiga o okultnim praksama, ezoteriji i spiritizmu.

Zatim treći veliki razlog je sudjelovanje u nekoj opasnoj sekti. Tako sudjelovanje u satanističkoj sekti redovito izaziva autoagresivne misli. 1993. ubilo se 88 članova sekte danielijanaca u sukobu s policijom u Texasu. U Kanadi i avionskoj se ubila ili masakrirala 53 člana sekte Hram sunca, u Gvajani se 1978. 923 člana sekte Hram naroda. U prosincu, 1995., u Francuskoj, u jednoj šumi ubilo se 16 članova sekte Hrama sunca, satanističke sekte. 80-ih godina kod nas su se događala misteriozna samoubojstva među pripadnicima tzv. darkera. Česti razlog samoubojstava je također ulazeњe u neku sektu u kojoj se odviše emotivno veže te postane

duhovno ovisan tako da često nema drugog izlaza nego da čovjek počini samoubojstvo.

Ulaženje u besmisao života

Daljnji vrlo česti uzrok samoubojstva je ulazeњe u besmisao života. Iza čega slijedi teška depresija, mnoge duhovne boli pa osoba ne može izdržati te traži izlaz u samoubojstvo. Te duhovne boli ih muče u snu i na javi tako da se čovjek osjeća progonjenim. Prema literaturi o samoubojstvima a i prema iskustvu gotovo u svakom samoubojstvu leži skrivena ili očita krivica, to je osjećaj krivnje. Podsvjesna krivica može biti naslijedena, može biti i rezultat pomanjkanja ljubavi u ranom djetinjstvu, zatim razlog nekog stresa ili šoka još u majčinoj utrobi ili u prve tri godine života ili pak plod neke nesloga, svađe ili nevolje u obitelji i pritom se dijete oisjeća podsvjesno krivim. Ta krivica vodi čovjeka potom u očaj. Nikako mu kajanje ni ispovijed ne mogu onda pomoći ako je i vjernik, on se osjeća progonjen i od ljudi i od Boga. Samoubojstvom, misli, izlazi iz toga proganjanja. Svesna krivica nastaje pak tamo gdje je čovjek napravio neki grijeh, povredu savjesti, a ne zna izlaz iz toga. Postoje slučajevi gdje su se odrasli mladići i djevojke koje su htjeli počiniti samoubojstvo jer su u djetinjstvu nekome nešto ukrali ili su se igrali sa spolnošću ili bili silovani, nisu mogli nikome reći pa ni na ispovijedi pa su se na taj načina grijesi samo umnažali. Krivica je došla do toga stupnja da je više nisu mogle nositi pa su ispred sebe vidjeli jedino samoubojstvo kao izlaz. Takva se krivica može osjetiti i kod ljudi koji su bili uzokom abortusa, ili uzrokom bilo čije nevine smrti ili se bavili vračanjem.

Kako pomoći

Moje je iskustvo da se uglavnom radi o duhovn-

im uzrocima samoubojstva pa tako i duhovna terapija može pomoći. Tako samoubojicama koje trpe od grižnje savjesti treba pomoći da uvide svoj grijeh i krivicu te da se zato pokaju te dobiju oproštenje. Ako su oni vjernici katolici tada ih je najbolje povesti na ispovijed.

Ljudima pak koji su doživljavali stresove, ili su bili odbačeni, doživljavali manjak ljubavi, treba stručno pomoći da se izlječe rane i stresovi iz djetinjstva. To treba naravno učiniti stručna i kvalificirana osoba ili može svatko pomoći koji je barem malo sklon spontanim molitvama ili uopće inma jako iskustvo vjere.

Kod ljudi nepoznate provenijencije samoubojstva treba paziti na njihov govor o samoubojstvu ili već pokušane i sprječene pokušaje samoubojstva te potom početi liječiti. Dobro ih je dovesti do pokajanja jer time ne čine zlo samo Bogu nego i ljudima. Ali to je tek pola posla u liječenju. Nakon toga, ako su oni vjernici treba nad njima moliti molitvu oslobođenja kako bi se ta duhovna sila u njima uništila ili izbacila te budu slobodnima da prihvate svoj život. Važno je također pomoći im da osjete to oproštenje svojih grijeha, koji su redovito iz djetinjstva ili iz kasnijeg života razlozi samoubojstvu. Naime,

situacije grižnje savjesti i krivice su prostori kroz koje prolaze samoubilačke zle zamisli te tako čovjeka vežu. Isto se tako može pomoći nekršćaninu ili ateistu da se osloboди tih misli i da zatvori te prostore zlim silama. Dovoljno je, naime, ako se navede da se on odluči za pravednost, čojekoljubivost, i on je već naputu da se oslobođi samoubilačkih misli.

Samoubojicama sektaškog i satanističke provenijencije treba pokazati da su voljeni i te

otvoriti im oči da nije zlo najjače na svijetu nego pravda, ljubav. Bog, svemoguća sila je jača od svega drugog. Treba im također otvoriti oči prema Bogu koji prašta. Njima treba ambijent povjerenja te osobito ljudi s kojima će moći razgovarati te im se moći povjeriti.

Nema klasične terapije

Očito da postoji čitava lepeza etiologija samoubojstava pa tako postoji mnoštvo terapija, no ipak treba naglasiti da postoje neke klasične terapije. Prva takva terapija je pokazati ljubav prema čovjeku koji hoće počiniti samoubojstvo. približiti mu se i o tome iskreno i otvoreno raz-

govarati. Drugo, sa samoubojicom treba razgovarati i pomoći mu da se oslobođi grižnje savjesti posebno od lažne grižnje savjesti. Posebno mu treba govoriti da se samoubojstvom onemogućuje život poslije smrti, a ne ostvaruje, a ujedno probuditi smisao za podnošenje patnje, strpljenja za sebe i za druge.

Još bih naglasio važnost društvene dimenzije. Valja nam već u društvu stvarati ugodaj za život, poticati solidarnost, stvarati udruženja gdje će samoubojice naći

utočište i bar neko osmišljenje života. Treba stvarati uvjete u kojima se samoubojica može izvući iz teškog socijalnog položaja i pomoći mu uzdravstvenoj situaciji.

Na kraju, kako vidimo, samoubojici se može pomoći na mnogim frontama - društvenim, psihičkim a posebno duhovnim jer upravo na ovom području leži najviše problema.

Kad vam netko kaže da će se ubiti bitno je znati što učiniti u toj situaciji i kako postupiti.

“Slušajte prije svega. Slušajte još više. Recite mu: ‘Ja ne želim da ti umreš. Ja te trebam.’ Neka vam ispričaju kako se osjećaju. Pokušajte ih privoliti da vam obećaju da se neće ubiti. U krajnjem slučaju, neka vam obećaju da će, ako se i odluče ubiti, najprije vas nazvati.”

AFSP, Američka fundacija za prevenciju samoubojstava

Najvažnije je da osobu ozbiljno shvatite. Uputite ju na nekoga tko joj može pružiti stručnu pomoć. Nikako nemojte sve sami raditi. Sami ne možete mnogo pomoći. Zato potražite pomoć. I opet slušajte. Budite strpljivi. Nemojte osudjavati. To je najmanje što vam treba. Neka budu sigurni da se na vas uvijek mogu osloniti i da vam mogu pristupiti bez straha. Zadobijte njihovo povjerenje, a ako mislite da se osoba nalazi u neposrednoj opasnosti, ostanite uz nju.

CRKVA U DILEMI: CIGLA ILI MLADI?

KOLOKVIJ O PASTORALU MLADIH

Pastoral mladih na pragu trećeg tisućljeća

Danas, u sve većem jeku globalizacije društva, pred mladim se čovjekom otvara mnoštvo ponuda. Svijet, lakše nego ikad dosad, podastire pred njega sve svoje šarenilo. Što izabrat?

I vjera se u očima mlađog čovjeka danas doživljava samo kao jedna od ponuda koje nudi život, a sve manje kao jedina koja nudi život.

I sama Crkva počinje uviđati da više nije dovoljno mladima ispredavati nekoliko poglavljja o vjeri, a zatim sjesti i čekati da oni sami dođu, istinski prigrle tu vjeru i počnu je živjeti. Treba napraviti korak prema naprijed. Nedavno je predsjednik Biskupske konferencije Italije (CEI) mons. Ablondi izjavio: "Mladi se osjećaju izdanima od Crkve i od odraslih... Ne doživljavaju Crkvu kao 'majku', već više kao učiteljicu... Odrasli često pokazuju 'karikaturu' Crkve..." Kako onda mladima pokazati da za njih postoji mjesto unutar te Crkve ili, što je možda još bitnije, kako ih "privući" da to mjesto i prihvate? Prvo, Crkva, odnosno svi mi koji je sačinjavamo, treba iza tih riječi o vjeri stati svojim životom. Drugo, službena Crkva (da je tako nazovem) treba dokazati da joj je uistinu stalo do mladih, a to nikad neće uspjeti ako, bilo na župskoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini, bude pretpostavljala izgradnje zvonika i obnove fasada pastoralu mladih.

Zanima li Crkva mlade?

Voden donekle i ovom mojom uvodnom mišlju, Odbor biskupijskih povjerenika za pastoral mladih i Nacionalni katehetski ured Hrvatske biskupske konferencije pod vodstvom mons. Ante Ivase, predsjednika Vijeća za laike HBK, organizirali su u Samoboru, u Kući susreta

"Tabor", 27. i 28. studenoga 1998. Kolokvij o pastoralu mladih. Kolokviju je prisustvovalo oko stotinjak sudionika, predstavnika župnika, župnih vikara, vjeroučitelja u srednjim školama, profesora pastoralu mladih na našim crkvenim učilištima kao i Vijeća HBK za laike, kate-

hizaciju i obitelj, te mlađi i članovi pojedinih udruženja. Čelija organizatora je bila da Kolokvij, koji je okupio dosad najveći broj osoba koje su aktivne po pitanju pastoralu mladih, bude analitičke i smjerdavne naravi. U tome se donekle i uspjelo. Nakon dvodnevног rada iskristalizirali su se neki učestaliji problemi i

djelomično nazrijele smjernice po kojima bi Crkva u pastoralu mladih trebala upraviti svoje djelovanje. Hoće li i uspjeti napraviti pomak u tom smjeru pokazat će mjeseci koji su pred nama.

Sam kolokvij započeo je kratkim uvodom mr. Antona Peranića u rad i ciljeve Kolokvija. Prijepodnevni dio programa nastavljen je predavanjima koja su održali dr. Rudi Paloš, mr. s. Valentina Mandarić i fra Ivica Jagodić. Dr. Paloš je govorio u pastoralu mladih u nas devedesetih godina, opisujući situaciju u kojoj Crkva s nadolaskom demokratskih promjena u nas može slobodno djelovati. Posebno ističe slabu prisutnost inicijativa s katoličkim predznakom u medijima; dosta akcija prolazi nezapaženo.

Mladi - moderni nomadi

Nešto pesimističniju sliku o stanju mladih danas i njihovom odnosu prema vjeri iznijela je s. Valentina Mandarić u svom izlaganju Profil mladih danas. Opisujući mlade kao "moderne nomade", ona ističe kako su danas mlađi izloženi pluralizmu ponuda i kako im je sve teže odabrati čvrstu životnu opciju. Budućnost u pogledu mlađog čovjeka danas simboliziraju

strah i nesigurnost, pa stoga oni u svom životu snažan naglasak stavljaju na sadašnjost. Sve je izraženiji moralno-etički relativizam, a konzumizam postaje temeljnim načinom izražavanja. Mr. s. Valentina je bazirala svoje predavanje na istraživanju koje je provedeno među 1000 zagrebačkih srednjoškolaca i čiji rezultati su

porazni za Crkvu u nas. Na kraju je istaknula tri crte koje najviše karakteriziraju mlade danas: sinkretizam - tu se ističe fenomen New Agea; subjektivizam i indiferentizam. Fra Ivica Jagodić je potom predstavio udruge mladih i postojeće modele rada s mladima.

Nakon ova tri predavanja uslijedila je dosta živa jednosatna diskusija, na kojoj su i ostali sudionici Kolokvija imali priliku iznijeti svoje viđenje postojeće situacije.

U popodnevnom dijelu Kolokvija prof. Mirjana Vučica i vlač. Marijan Gradinčak govorili su o odgoju mladih u vjeri unutar škole i župne zajednice. Mr. Jozo Čikeš je u predavanju naslovljenom Problematika mladih u studentskim domovima istaknuo slabu prisutnost Crkve u studentskom životu. Kao djelatnik Studentskog centra svjedočio je o otporima koji se pružaju uključivanju vjerskih sadržaja u studentsku ponudu. Mr. Čikeš je u svom izlaganju iznio i zanimljiv prijedlog da Crkva umjesto povrata imovine koju ne može dobiti zatraži da joj se dodijeli jedan od postojećih studentskih domova, koji bi i dalje zadržao svoju prvočinu namjenu i način financiranja, ali bi sada bio pod upravom Crkve.

Katolički glas u društvu

Petak navečer bio je rezerviran za rad po skupinama. Sudionici kolokvija su bili podijeljeni u šest skupina: Mladi i obitelj, Mladi u liturgiji, Mladi i slobodno vrijeme, Mladi i novi religiozni pokreti - sekte, Udruživanja mladih te Mladi i mediji. Namjera je bila da se omogući da sudionici u manjim skupinama iznesu svoja razmišljanja o gore navedenim temama te pokušaju izvući neke zaključke.

Ti zaključci su prezentirani ostalim sudionicima Kolokvija u subotu ujutro na generalnoj diskusiji. Prije nje održan je i okrugli stol, na kojem su se također pokušale izvući smjernice za daljnji rad s mladima. Na završnom plenumu iznijeti su konkretni rezultati rada ovog Kolokvija i prijedlozi za buduće djelovanje. Istaknuta je potreba za organiziranjem Centra za mlade od strane HBK koji bi koordinirao djelovanje u pastoralu mladih, ali ne na taj način da nameće neke modele, nego da uvažava postojeći rad na raznim razinama. Također je rođena inicijativa za stvaranjem Saveza katoličkih udruženja mladih kao rezultat potrebe za zajedničkim djelovanjem, jer jedino ujedinjeni možemo predstavljati uvaživu snagu kao "katolički glas" u društvu.

Sva predavanja i diskusije s Kolokvija bit će sabrana i tiskana u obliku zbornika. Iskreno se nadam da taj zbornik neće biti jedini rezultat ovog Kolokvija. Nadam se da će Kolokvij barem donekle pripomoći ispravnom rješenju dileme istaknute u naslovu ovog teksta, a svi, vjerujem, znamo koje je to rješenje.

Dario Brigić

*I na kolokviju
se čitao Tau.*

OBITELJ I Njen utjecaj

Piše: Sandra Matošina

Čovjek je stvoren kao društveno biće. Na razvoj njegove ličnosti, na razvoj njegovih stavova, interesa, načina mišljenja utječu ljudi oko njega. Taj razvoj se u pravilu završava do kraja puberteta, a pošto se čovjek do tog perioda u najvećem broju slučajeva razvija u krugu obitelji, nije ni čudo što je obitelj kao zajednica postala tema brojnih psiholoških, socioloških, teoloških, a i drugih rasprava i istraživanja. Brojne su teorije koje pokušavaju objasniti utjecaj roditelja na dijete, no sve se one slažu u jednom - obitelj je ta koja u ranom periodu čovjekovog života (kada je on najotvoreniji utjecajima izvana) utječe na formiranje i razvijanje djeteta kao ličnosti.

Je si li dobio dite ili sina?

Majka i otac imaju najdirektniji utjecaj na dijete - samim time što zigota (oplođena jajna stanica iz koje će se razviti novi čovjek) sadrži 50% gena majke i 50% gena oca. No, ništa manji utjecaj majka i otac nemaju u odgoju. Oni su glavni odgojitelji, za njih je dijete najviše vezano i oni služe kao glavni modeli pri učenju

novih oblika ponašanja. Privrženost djeteta majci je određena time što dijete nakon rođenja najviše i ovisi o majci zbog prehrane. Još jedan razlog djetetove privrženosti leži u mirisu i glasu majke, a to su jedini podražaji koji su djetetu poznati još iz razdoblja prije rođenja.

Postoji još bezbroj činitelja koji utječu na klimu u tako kompleksnoj zajednici kao što je obitelj. No jedan se čimbenik može sa sigurnošću izdvojiti kao glavni i kao onaj koji će sigurno pomoći da dijete izraste u zdravu i normalnu ličnost, a to je ljubav.

No, kasnije i otac i majka jednako utječu na razvoj djeteta. Majke su te koje se više brinu za fizičke potrebe djeteta, dok se očevi češće igraju s djecom. Očevi se sa djecom više igraju "fizičkih" igara, za razliku od majki koje češće razgovaraju s djecom te se na taj način igraju "verbalnih" igara. Majke ne prave toliku razliku između sinova i kćeri kao što to čine očevi. Oni su ti koji utječu na spolno tipizirano ponašanje tako što više vremena provode sa sinom i tako

NA RAZVOJ COVJEKA

da u djece oba spola potiču ponašanje koje se smatra spolno tipiziranim (npr. "Ti si dečko, nećeš valjda plakati" i sl.).

Odgovornost roditelja za dječje ponašanje

Odgovornost roditelja za dječje ponašanje je ogromna jer malo dijete još ne zna koje je ponašanje pravilno, a koje nepravilno. To se učenje najčešće odvija tako da roditelji pravilno ponašanje nagrađuju, a nepravilno kažnjavaju. No, u određivanju koje je ponašanje pravilno a koje nije, ne slažu se svi roditelji. Ne kaže se uzalud da odgoj djeteta počinje odgojem njegovih roditelja, jer roditelji uče dijete ono što su sami naučili, odnosno nagrađuju ponašanje koje je što sličnije njihovom - jer ga smatruj ispravnim. Roditeljski odgojni stil razlikuje se od obitelji do obitelji - po emocionalnom tonu roditelja, po osjetljivosti roditelja na djetetove potrebe, po očekivanjima od svoje djece, po kontroli nad djetetom... Na osnovi tih karakteristika razlikuju se četiri osnovna odgojna stila:

- **autokratski** - odnos spram djeteta je zahtjevan i roditelj nije orijentiran na dijete. Dijete je izloženo hrpi pravila, a kazne su fizičke. Djeca odgojena ovim stilom su povučena, nepovjerljiva, razdražljiva, sklonja depresiji ili suicidu.

- **nezainteresiran** - ovaj stil je orijentiran na roditelja, no on nema nikakvih zahtjeva spram djeteta. Poruka koju roditelji šalju svom djetetu je "Ne smetaj!" Djeca odgojena na ovaj način su nekomunikativna i imaju nisko samopouzdanje.

- **popustljiv** - roditelji su orijentirani na dijete prema kojem nemaju nikakvih zahtjeva. Djeca odgojena ovako su impulzivna, neodgovorna, nedisciplinirana, sebična i vrlo često neosjetljiva na potrebe drugih ljudi.

- **autoritativen** - roditelji su isto orijentirani na dijete, ali postoje i zahtjevi koje dijete treba

ispuniti. Djeca odgojena ovim stilom su energetična, prijateljska, komunikativna, imaju razvijeno samopouzdanje i orijentirana su prema postignuću - žele više i znaju da to mogu postići.

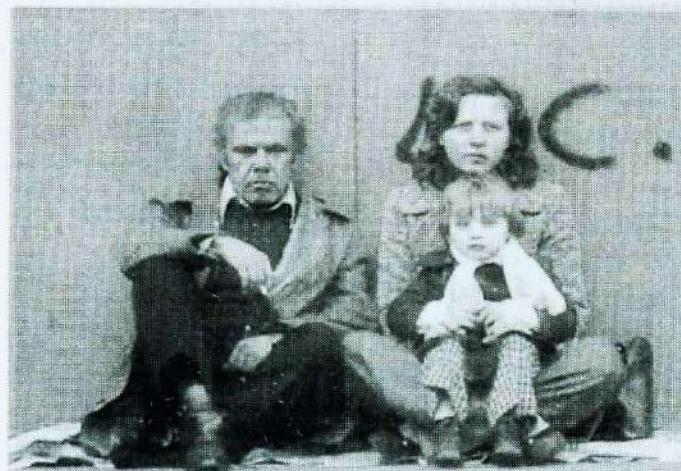
Odabir odgojnog stila ne ovisi samo o osobinama roditelja, već i o osobinama djeteta, a najviše o njegovom temperamentu. Jednako tako, bitna je i kultura u kojoj živi određena obitelj. Dok se kod bijelaca preferira autorativni stil, Azijati svoju djecu najviše odgajaju autokratskim stilom.

Ljubav - najvažniji čimbenik

Vrlo važan dio djetetovog života čine njegova braća i sestre. Oni također imaju veliku ulogu pri odgoju, naročito ako je dijete starije od godine dana. Oni služe djetetu kao podrška, jer dijete uz njih veže naročiti osjećaj privrženosti. Služe i kao modeli pri učenju

novih oblika ponašanja, a u brojnim obiteljima služe i kao odgojitelji. Djeca koja imaju braću i sestre su komunikativnija, samopouzdanija i discipliniranjija, naročito ako nisu prvorodeni. Jedinci, kao i prvorodeni, iako u većem broju slučajeva imaju bolji školski uspjeh i višu inteligenciju, ipak su manje popularni od svoje mlađe braće ili sestara jer nemaju u toj mjeri razvijene socijalne vještine (naučili su biti "glavni" u obitelji, pa često to "šefovstvo" prenose i u društvo).

Postoji još bezbroj činitelja koji utječu na klimu u tako kompleksnoj zajednici kao što je obitelj. No jedan se čimbenik može sa sigurnošću izdvojiti kao glavni i kao onaj koji će sigurno pomoći da dijete izraste u zdravu i normalnu ličnost, a to je ljubav.

"TO JE KAO LET JASTREBOVA, NE MOŽE SE RAZUMJETI SAMO RAZUMOM"

Paulo Coelho - "Alkemičar"

"Nikad nemoj odustati od svojih snova. Slijedi znamenje. A kad nešto odista želiš, onda se i sav svijet uroti da to i ostvariš."

Niti kanim govoriti o suvremenom brazilskom književniku Paulu Coelhu, autoru knjige, niti mi je namjera iznijeti vam fabulu ovoga djela. Doista, govoriti o radnji ove knjige bilo bi isuviše jednostavno. To je avantura koju ćete morati proživjeti sami i na koju vas otvoreno izazivam. Dovoljno je reći da je mladi andaluzijski pastir Santiago ostavio svoje ovce i svoje andaluzijske pašnjake kako bi pošao u potragu za snom - blagom "u blizini egipatskih piramida".

Uspijete li pri čitanju ove knjige otvoriti svoje srce, ona će vas naučiti kako da ostvarite svoju Osobnu legendu, kako da naučite razumjeti jezik znamenja, pričat će vam o tajanstvenoj Duši Sviljeta i naučit će vas da osluškujete svoje srce. Knjiga je, uza sve to, prožeta govorom o vjeri. Mladi pastir uspio je ostvariti svoju Osobnu legendu, naučio je jezik znamenja, proniknuo u Dušu Sviljeta, naučio je osluškivati vlastito srce i na kraju je pronašao blago. Uspio je jer je vjerovao u uspjeh. (Simbolika blaga ovdje predstavlja ono blago za kojim svatko od nas traga.)

Osluškuj svoje srce jer ga nikad nećeš uspjeti ušutkati. Čak i ako se praviš da ne slušaš što ti govori, ono će i dalje u tvojim grudima ponavljati što misli o životu i svijetu.

Odvažite li se ogoliti svoj duh pred ovom knjigom, kao što to čine djeca, pijanci i starci, proživjet ćete mnoge pustolovine i pronaći blago koje ćete baštiniti kroz mnoge trenutke spoznaje. Ali ne sastoji li se život upravo od tih trenutaka, i nisu li upravo ti trenuci ona snaga kojom grabite kroz život? Uhvatiti se ukoštač s

ovom knjigom možda će za vas biti sudbonosni trenutak istine.

Imam u sebi vjetrove pustinje, oceane, zvijezde i sve što je stvoreno u svijetu. Stvorila nas je ista ruka i imamo istu Dušu.

I ako na kraju još uvijek imate hrabrosti i snage da zaživate svoj san, pročitajte ovu knjigu, jer: "Prije no što se ostvari neki san, Duša Sviljeta uvijek odluči ispitati ono što si naučio na putu. Postupa tako ne zato što je zla, nego da bismo mogli, zajedno s našim snom, usvojiti i pouke što smo ih mogli naučiti na putu do njega."

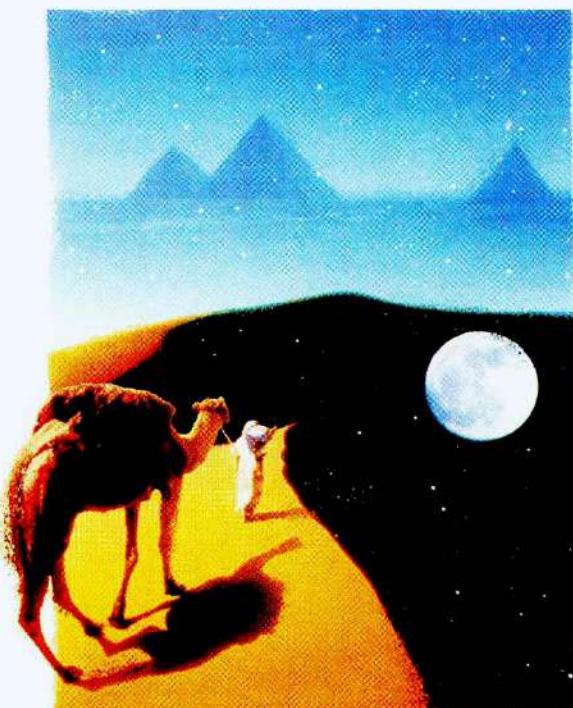
Uvjeravam vas:

Ova će knjiga vrlo vješto i lako osvojiti svakoga od vas.

Mene jest.

Silvestar Vrljić

**Paulo Coelho
hit
Alkemičar**

Poezija

*Znadem da nas spaja sunce,
ali i oblaci što plove beskrajem
pokrivaju dio tog i mog života.
Dozdravi mi svoje sunce, sunce moje!*

*Znadem da i dah što te drži na životu
moje nosnice puni istim dahom
da bi sunce još jednom proživjelo rođenje
i svjetлом dalo snage svemu biću.*

*Znadem da nas budi isti otkucaj sreća,
da nam misli plove istim putem,
ali twoje misli nisu moje misli,
čak i kad ih spaja Božja ruka.*

*Znadem da to sunce što te budi
nosi drugi miris, drugi okus, drugu boju,
a ja u daljini čeznem za tim suncem
da osjetim dio tog života.*

Ioana Stiperski

ŠTO MI ZNAČI BOŽIĆ

Zašto Crkva odmah po Božiću, dok je još sva u radosti, slavlju, pjesmi, nudi svojim članovima, a i svemu svijetu, na razmatranje mučeništvo sv. Stjepana? To znači da svjesno stavlja, gotovo sučeljava, radost i muku, život i smrt. Zašto to čini? Nije li logično da pusti vjernicima da se više dana raduju, vesele, pjevaju? Zašto se idila Božića - kako neki doživljavaju Kristov rođendan - već drugi dan pretvara u krvavu stvarnost i krvavu kupelj što čeka mnoge Kristove sljedbenike?

Prvo, je li Božić usitnu idila? Bog je sišao sa svojih kraljevskih visina u ljudsku dolinu suza.

Najmoćniji postade najslabiji među slabima, najbogatiji posta najvećim sirotanom jer se rodi kao siroče bez doma u pastirskoj pojati. Sve to čini iz ljubavi prema čovjeku. To je stvarnost rođendana Isusa iz Nazareta. Za njega je dakle i Božić bio Kalvarija, a ne idila! Ljubav Boga prema čovjeku morala je plaćati veliku cijenu već od betlehemske slame i prvog plaća Bogočovjeka.

Ako je, dakle, Božić početak spasonosne Božje ljubavi prema čovjeku, može li se reći da se on dogodio u punini ako čovjek ne uzvrati na tu ljubav? Nezgodno pitanje za svakog čovjeka, osobito krštenika? Jer to znači da će i ovaj Božić proći, a da ga mnogi neće okusiti, iako će kušati sve njegove blagdanske slasti jela i pića. A to pak na koncu znači da se Bog u Betlehemu za mnoge rodio uzalud jer mu

na ljubav nisu uzvratili ljubavlju.

Stjepan je prvi čovjek u povijesti koji je dao život za Isusa Krista. On je prvi uzvratio potpunom ljubavlju na neizmjernu ljubav koju Bog pokaza prema nama u Sinu svome Isusu. On je prvi mučenik Crkve i prvi svjedok i branitelj vjere i prvi dakon. To je bio prvi potpun ljudski odgovor na prvi Božić. Mogli bismo reći da se tako u Stjepanu ostvario Božić. U njemu se rodio Bog, odnosno on se rodio za Boga. Crkva je stavila blagdan mučeništva svetog Stjepana odmah nakon slavlja Isusova rođendana da bi pomogla kršćanima da što pot-

puniće mogu doživjeti blagdan Božića i odrediti se naspram Boga.

Na osobnoj razini valja se zapitati: Što mi znači Božić? Na kojoj ga razini slavim? Preporode li me njegova slavlja ili samo materijalno osiromaše? Jesam li ikada ozbiljno odgovorio na Božju ponudu Božića? Ili me je možda strah da ne prodem kao Stjepan?

Nemojmo se bojati odgovoriti poput Stjepana. Ne treba se bojati odgovoriti na ljubav. Pogotovo se ne treba bojati odgovoriti na Božju

ljubav. Tko ne odgovori na ljubav ovog Božića možda više nikada neće imati milost osjetiti radost da ga netko ljubi. I to sam Bog!

fra Ante Grbeš,
Urezan u Božji dlan

HTJETI I BITI

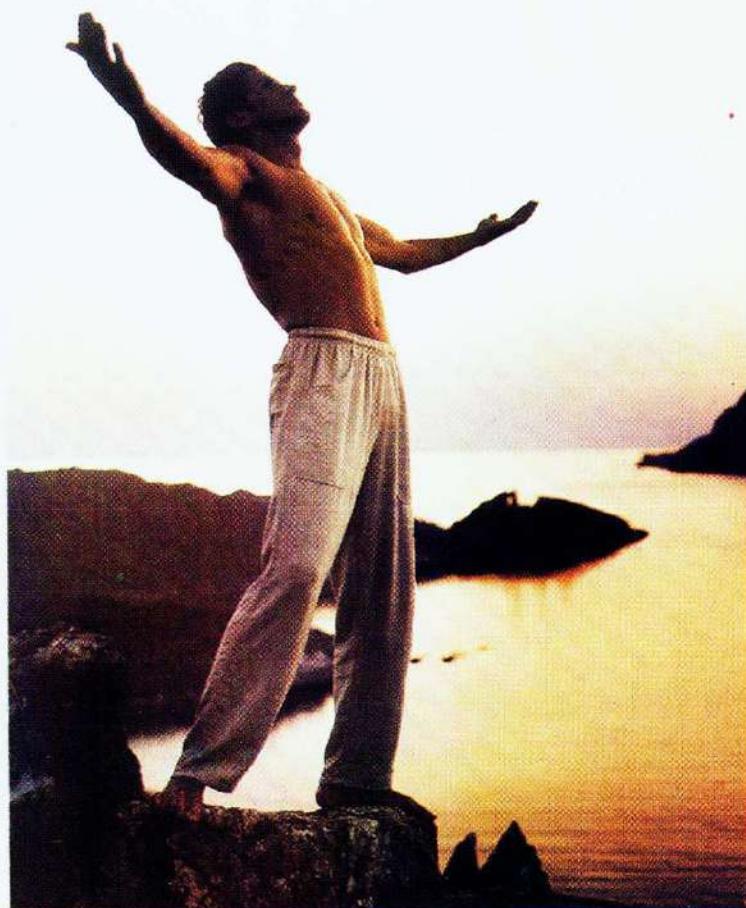
Rotiram sa sestricom zemljom, dani i noći se izmjenjuju, mjenjaju, prolaze, a ja sam još uvijek isti čovjek - ista čud. Meni treba revolucija! - Buđenje usnulog čovjeka u sebi! Još pod dozom apaurina - life style, pokušavam se izdignuti iz svog sebeljublja, rotacije oko svog "ja", i napraviti revoluciju svoga "ja" oko sve prisutnijeg "ti"! Okrenuti glavu od sebe, podignuti je prema nebu, pustiti očima srca da dođu do tebe.

Oko mene se događa radanje, teži se civilizaciji ljubavi,... a ja ću umrijeti ljubeći sebe, istrunut ću prije sazrijevanja, jer sam mlaka i lijena proniknuti do tebe - u biti sebe.

Uskoro ću u svoj dnevnik zapisati okrugao broj, kojim će svijet obilježiti početak novog tisućljeća. Stvorit će se uobičajena pompa. Pojavit će se novi tzv. proroci, predviđat će buduće vrijeme, a varalica i prevarenih, na žalost, bit će puno.

Trebala bih umaknuti sjeni i stati otvoreno pred Svjetlo. Puna zahvalnosti, proslaviti čin pobjede života nad smrću, duboko u duši. Mijenjajući prvo samu sebe, a ne želeći prvo promijeniti svijet.

Christa Busta kaže: "Sutra ću se promijeniti, jučer sam to htjela danas učiniti."

Ja bih se ovog došašća, već danas, trebala mijenjati, "jer će Sin Čovječji doći u čas kad se ne nadam" (usp. Mt 24, 44).

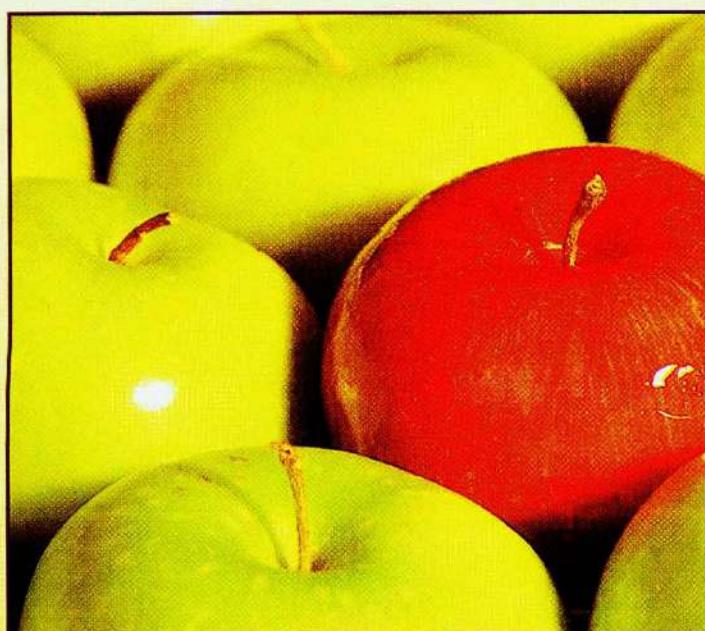
Kakve li će jaslice naći u mome srcu?

Mogu li računati na sutra, kako bih se počela mijenjati?

Karmen Kalogjera

S I M B O L I

Da li ste se ikad zapitali zašto Isus u rukama sv. Josipa ili sv. Antuna drži ljiljan u ruci? Zašto baš taj cvijet, zašto ne drži npr. suncokret! Ili zašto na slikama Navještenja andeo dolazi Mariji s ljiljanom? Čemu služi palmina grana u rukama svetih mučenika, npr. sv. Vida ili Dujma? Zašto maslinova grančica u kljunu golubice? Zašto Eva ima jabuku u ruci? Zašto smokvin list? Zašto kruna od ruža Mariji oko glave? Sve to bilje vidim i oko sebe, divim se njegovoј ljepoti, mirisu, no na slikama ono pokreće u meni razmišljanje: zašto? Zašto su ljudi stoljećima prije izabirali u prirodi određene biljke i prikazivali ih uz svece na slikama? Možda da uljepšaju sliku, popune kompoziciju? Kao biolog znam da je ljiljan u porodici Liliaceae, kako ima latice u dva kruga koji međusobno alterniraju, kako prašnici superponiraju laticama. Ali ljepota tog cvijeta nije u tome, već u onome što su zapazili ljudi mnogo prije. Prije nego vam otkrijem što sam saznala, pitam se kakva bi bila simbolika ovog našeg vremena, gdje bi mi pronašli svoje simbole?

• Jabuka (*Malus*)

U latinskom jeziku ista riječ (*malum*) označuje jabuku i zlo. Iz te se okolnosti razvila legenda da je stablo spoznaje dobra i zla nasred Edenskog vrta, s kojeg je Adamu i Evi bilo zabranjeno uživati plodove, bila upravo jabuka (Post 3, 3).

Na slikama koje prikazuju kako zmija napastuje Evu u zemaljskom raju Eva se redovito pojavljuje s jabukom u ruci, pružajući je Adamu.

No, jabuka također označava Krista, novog Adama, koji je na se preuzeo teret ljudskog grejeha. Zato jabuka, kad se javlja u Adamovoј ruci, predstavlja grijeh, a u Kristovim rukama predstavlja plodove spasa.

Taj se smisao temelji na rječima Pjesme nad pjesmama (Pj 2,3): "äto je jabuka među

Karmen Kalogjera

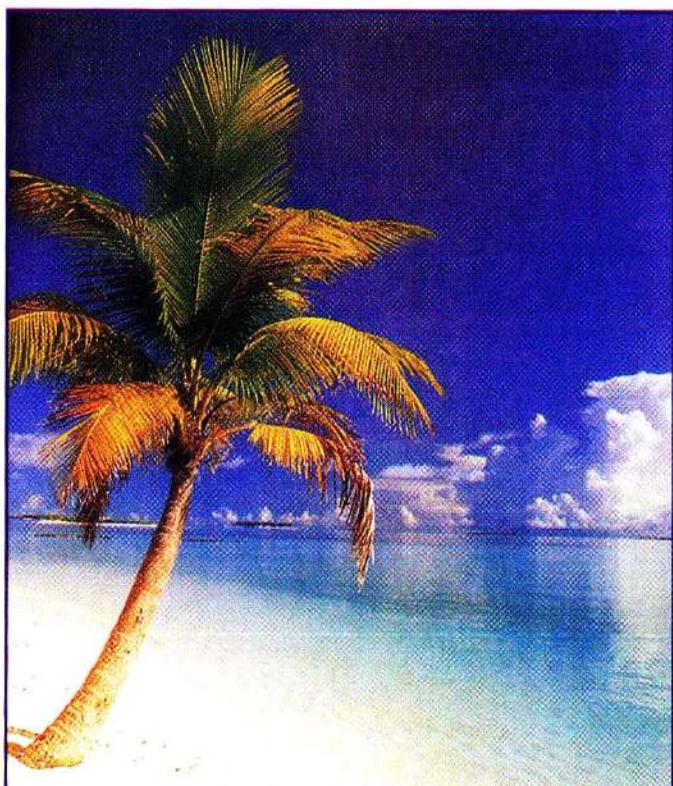
šumskim stablima, to je dragi moј među mladićima; bila željna hладa njezina i sjedoh, plodovi njeni slatki su grlu mome." Taj se odломak tumači kao nagovještaj samoga Krista. Kao što je Krist novi Adam, tako je i Djevica Marija nova Eva. Zato jabuka u Marijinim rukama upućuje na plodove spasa.

• Ljiljan (*Lilium candidum*)

Ljiljan je znak čistoće i stoga je postao cvjetom Blažene Djevice Marije. Izvorno, u ranoj kršćanskoj umjetnosti, ljiljan se pojavljuje kao oznaka svetih djevica. Ljiljan među trnjem osobit je znak Bezgrešnog Začeća BDM, koja je očuvala svoju neporočnost usred grešnog svijeta. Jedan se događaj iz života BDM posebno povezuje s ljiljanom, a to je Navještenje. Na mnogim prikazima Navještenja iz doba renesanse arkandeo Gabrijel drži u ruci ljiljan ili je ljiljan stavljena u vazu na prostoru između Marije i andela. Zbog toga je je ljiljan također simbol arkandela Gabrijela. Ljiljan kao simbol kreposti i čistoće svetačka je oznaka većeg broja svetaca: sv. Dominika, sv. Franje, sv. Antuna Padovanskog, sv. Klare i sv. Josipa.

• Palma (*Chamaerops*)

Kod Rimljana od davnine palma slovi kao znak pobjede. To je značenje preneseno i u kršćansku simboliku, gdje palmina grana podsjeća na pobjedu mučenika nad mukama i smrću. Mučenici se često prikazuju s palmom uz sredstvo kojim su bili mučeni, ili imaju samo palmu. I Krist se često prikazuje s palmom u ruci kao slavodobitnik nad grijehom i smrću. Još se češće palma

susreće na prizorima svečanog Kristova ulaska u Jeruzalem.

• Ruža (Rosa)

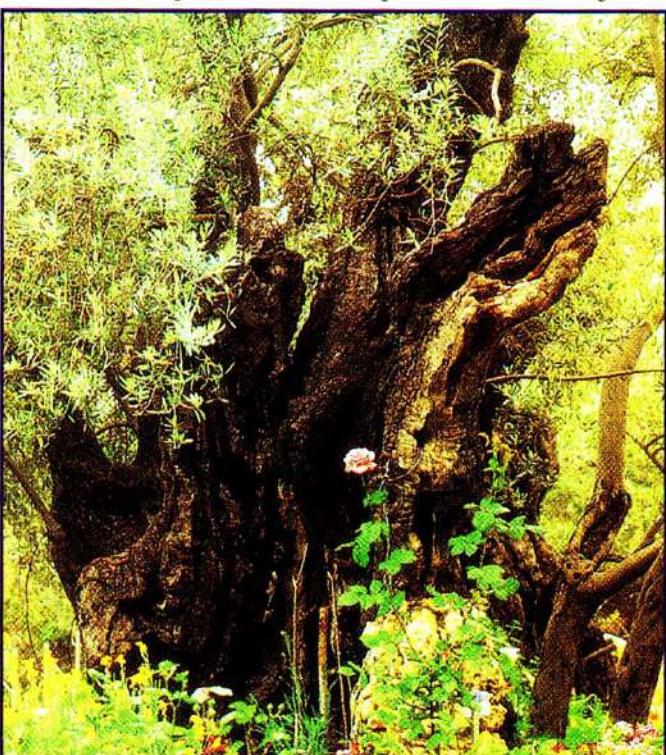
U kršćanskoj simbolici crvena ruža je znak mučeništva, a bijela znak čudoredne čistoće. Takvo se tumačenje provlači od najranijih dana kršćanstva. Sv. Ambrozije izlaže kako je ruža dobila trnje. Prije nego je postala običan ovozemaljski cvijet, ruža je rasla u zemaljskom raju bez trnja. Tek nakon pada prvih ljudi ruža je dobila trnje da podsjeća čovjeka na grijehu koje je počinio i na gubitak milosti Božje. No njen miomiris i ljepota neprestance čovjeka sjećaju rajske slasti. Vjerojatno je na temelju te priče Djevica Marija nazvana ružom bez trnja. U umjetnosti renesanse vijenac ruža predstavlja najčešće ružarij, krunicu BDM.

• Maslina (Olea europaea)

Maslina je prava biblijska biljka "puna mrsa", koja ljudima pruža ulja u izobilju. Njen bogat urod oslikava Božju providnost i brigu za Božju djecu. "Jednom se zaputila stabla da pomažu kralja koji će vladati nad njima. Pa rekoše maslini: 'Budi nam kraljem!' Odgovori im maslina: 'Zar da se svog ulja odrekнем što je čast bozima i ljudima...?' (Suci 9, 8-9).

Uvijek se maslinova grana smatraла znakom mira. Stoga se ona koristi u alegorijskim prikazima mira. Valja se prisjetiti kako je Noa, dok je bio u korablji za vrijeme potopa, ispustio golubicu da vidi jesu li se vode povukle sa zemlje.

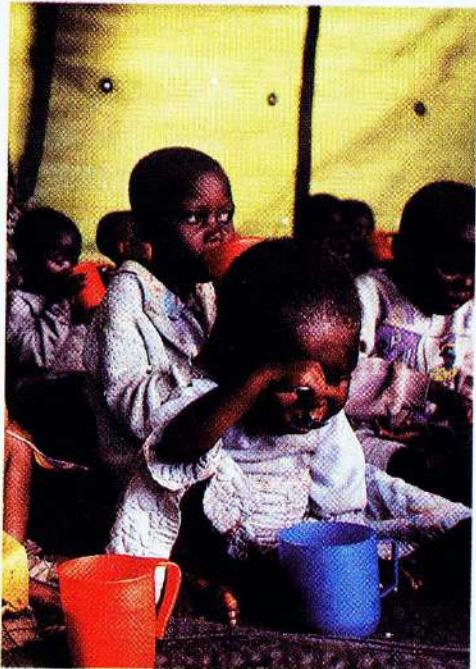

(usp. Post 8, 11). U tom je odlomku maslinova grančica znak mira što ga Bog uspostavlja s čovjekom. Golubica s maslinovom grančicom u kljunu često označava dušu pokojnika koji je preminuo izmiren s Bogom.

• Smokva (Ficus carica)

Smokvino stablo se ponekad smatra stablom spoznaje dobra i zla u Edenskom vrtu umjesto jabuke. Smokvin list se prikazuje u kazivanju o padu čovjekovu (Post 3, 3): "Tada se obadvoma otvorise oči, i upoznaju da su goli. Spletu smokova lišća i naprave sebi pregače." Zbog takve primjene njezina lišća smokva je postala simbolom požude. Mnogobrojne sjemenke u smokvinom plodu razlog su što se smatra i simbolom plodnosti.

...da polarna medvjedica ne koti svoju mladunčad na snijegu, nego prije iskopa šupljinu u ledu. Od topline njenog tijela rupa se zagrije dovoljno da se mladunče može održati na životu.

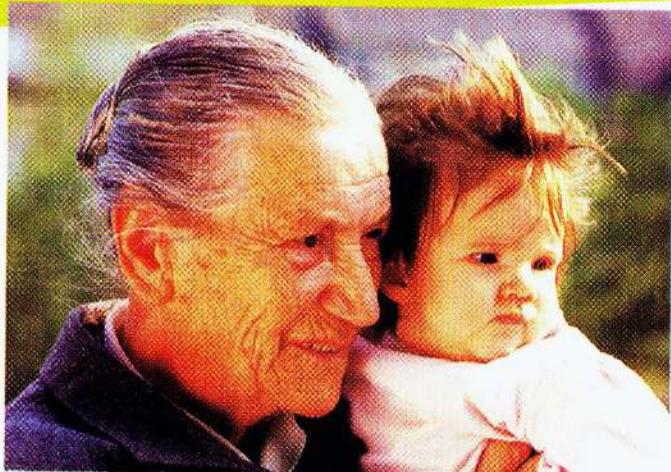
Pripremila: Zorana Perinčić

Jeste li

...da je Oskar Schindler rekao: "Tko spasi jedan život, spasio je cijeli svijet."

...da je Oskar Schindler spasio više od 1300 židova.

...da je najstarija majka žena koja je rodila u šezdeset i trećoj godini života.

...da mačka, zapravo, nema devet života.

...da, kada bi količinu informacija koja stane u čovječji mozak ("stotinu bilijuna bita") ispisati, ispunilo bi se oko 20 milijuna knjiga, a to je otprije fond najvećih svjetskih knjižnica, koji svatko od nas nosi u glavi.

...da je Hanna rođena 11. studenog 1995., a Eric, njezin brat blizanac, tek 2. veljače 1996. Njihova majka, Amerikanka Peggy Linn, rodila je dakle blizance u razmaku od 84 dana.

"Tko ide za mnom, neće hoditi u

...da su po istraživanjima svi koji su doživjeli kliničku smrt vidjeli svjetlo osim samoubojica.

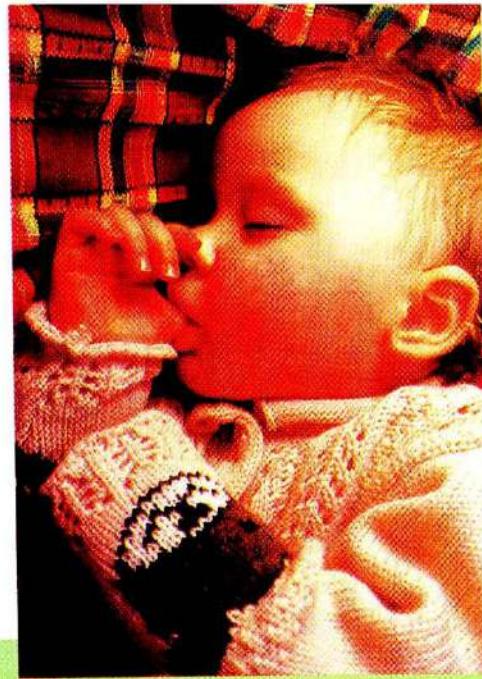
znaši...

...da se ovog trenutka 424,000.000 ljudi oporavlja od ljubavne boli.

...da je madamme Jeanne Louise Calment osoba čiji je život najduže trajao. Rođena je 21. veljače 1875., a umrla je 4. kolovoza 1997. živjela je, dakle, pune 122 godine.

tami, nego će imati svjetlost života” (Iv 8, 12).

... da se, dok ste pročitali ovu rečenicu, rodilo 270 djece.

...da je najplodnija, i danas živa, majka Leonita iz San Antonia u Čileu koja je od 1940. do 1981. rodila 55 djece.

...da u SAD-u postoji organizacija za pomoć nakon katastrofa, FEMA, koja drži stalno zaposlenih ljudi te 4500 istreniranih stalno spremnih vanjskih suradnika koji, kad se dogodi katastrofa, ostavljaju sve poslove i kreću u pomoć unesrećenima.

